ГЛӨӨДЭР ҺУНГАЛТА, ДУУГАА БУЛТА ҮГЭЕ!

БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ! *43-дахи жэлээ гарана.*

139 (11125)
1966 оной июнин 11, суббото
2 мүнгэн

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...оммунизм байгуулгада бүхы хүсэеэ зорюулая

...нгагшад Н. В. ПОДГОРНЫТОЙ уулзаба

...июнин 9. (ТАСС). ...ховно Соведэй депутад- ..., КПСС-эй ЦК-гай Полит- ...үүн, СССР-эй Верховно ...езидиумэй Түрүүлэгшэ ...торович Подгорнытой ...ада Москвагай Ленин- ...үүлиин округой хэдэн ...н мүнөөдэр Ехэ театр

...Ленинградска райкомой ...етарь Е. А. Пирогов ...э. СССР-эй Верховно ...адта кандидадаар Н. В. ...Ленинградска округой ...гэн дуугаар дэбжүүлээ ...һэн байна.

...игэмжэтэд—Москвагай ...й заводой слесарь В. Н. Сибиряков, С. Н. Боткиной нэрэмжэтэ больницын таһагые даагша, РСФСР-эй Верховно Соведэй депутат В. В. Сорокина үгэ хэлээ. Коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй нэгэдэлэй эрхим кандидат Н. В. Подгорнын түлөө дуугаа үгэхыень Ленинградска округой бүхы һунгагшадые өөһэдынгөө коллективүүдэй зүгһөө тэдэнэр уряалаа.

Тэрэшэлэн Научно-техническэ информациин бүхэсоюзна институдай директор профессор А. И. Михайлов, РСФСР-эй һургуулиин габьяата багша Л. Н. Одегова, «Знамя труда» заводой фрезеровщик Владимир Лазарев гэгшэд үгэ хэлээ.

Сугларагшадай зүгһөө халуунаар угтагдан, Н. В. Подгорный суглаан дээрэ үгэ хэлээ.

* *

...эл найдабариһаа үнэ- ...үндэр дээдэ юумэн гэ- ... Арад зоной дээдын за- ...СССР-эй Верховно Сове- ...ита кандидадаар дэб- ...н нэн түрүүн өөрынгөө ...тила арад зоной гүнзэ- ...жэ, хүндэлжэ байһыень ...шар гэжэ дэбжүүлэгдэ- ...т бүхэн ехэ һайнаар ...Н. В. Подгорный хэ-

...машина бүтээлгын ба ...хоёрдохи заводуудай, ...водой, «Ява» фабри- ...ильно-харгын инсти- ... Боткиной нэрэмжэтэ ...э мэтэ бүхы орон до- ... коллективүүдэй на- ... өөһэдынгөө кан- ...үлһэндэнь би сэдь- ...эр хүдэлгэнэб. Энэ ... нэрэ хүндэ үзүүл- ...ии үнэн зүрхэнэй ...оон абахыень эдэ ...е, тэрэшэлэн манай ...б хотын һунгуулиин ... округой бүхы ажал-

...нии нэрэ дээрэ хэлэг- ...анаанай дурадхал хү- ...арюулхын, танай эти- ...е харюулхын тулâ бү- ...лаа, эрдэм ухаагаа, ...гаргахаб, манай агуу- ...о, манай алдарта ле- ... баатар совет арадта ...үнэн сэхээр алба хэ- ...арые, хүндэтэ нүхэ- ...шаб.

...үдай партида совет ...жэ байһанай ашэ үн- ...эн түрүүн партиин ...аа үнэн дээрээ арад ...ка мүн байһан ушар ...ын болон соёл куль- ...үүдые шиидхэжэ бай- ...дай ажаһуудалые һай- ...й оролдожо байхадаа, ...ай бэеэ хамгаалха хү- ... бэхижүүлхэ, уласхоо- ...н дээрэ тэрэнэй эзэл- ...шангадхажа байхадаа, ...ы олон янзын ажал ...рти болбол арадай үн- ... эрилтэнүүдые хэлбэ- ...эшэ баримтална гээд ...ный үгэеэ үргэлжэ-

...ндэ таби шахуу һаһан ...эдэ энэ болзор хадаа ...аг гэжэ хэлэмээр. Зү- ...хэ ороной арадуудта ...адаа тэдэнэй ажабай- ...үүжада тон шэнэ хуу- ... үгэнэ. Энэ хадаа со- ...ндэлжэ, илаһан жэл- ...изм байгуулгын жэл-

...а талаараа гээгдэнги, ...атай орон байһанаа ...н социалис хүбилал- ...хайн индустриальна ...оёл культуратай орон ...ай наука болон техни- ... түйлалтануудаар дэл-...а.

...скэ Союзгүйгөөр улас- ...аршье томо асуудал ...шадагдахагүй. Манай ...алуудай эгээн түрүү- ...раһан социализм дэл- ...нуудта бэедээ татадаг ...сэн болонхой.

... дотор түйлагдаһан ...нүүд—агууехэ габьяа, ...измын үзэл сурта ...н, Коммунис партяар ...үтэлбэрилэгдэжэ бай- ...ай агууехэ ажал гэ-

...татай харгы замдаманай ... бэшэ бэрхэшээлнүүд, ...үүд угтажа, тэдэнние ...үйлэ тудаа һэн. Тии- хэдээ алдуугүйгөөр, дутагдалгүйгөөр байгаагүйбди, тэдэнние бидэнэр нюуһагүйбди. Юуб гэхэдэ, бидэнэр эгээн түрүүшээр харгы зам гаргаабди, хүн түрэлтэнэй түүхэдэ түрүүшээр социализмын сурталые бэелүүлээбди, тиин манай бэрхэшээлнүүд—ургалтын бэрхэшээлнүүд, байгуулалтын бэрхэшээлнүүд мүн.

Парти дутагдалнуудые болон алдуунуудые эрид сэхээр элишэлэн гаргана, манай хүгжэлтэдэ һаад хэжэ байһан бүхы юумые хамтынгаа хүсэл оролдолгоор зайсуулхын тула тэдээн тухай арадтаа сэхэ хэлэнэ. Бодото байдалые буруугаар харуулха, аргалагдашагүй үбшэнөө нюуха ябадал капитализмын шэнжэ мүн. Һандаран унаха заяатай обществодо хабаатай энэ үйлэһөө капитализм һалахагүй.

Манай Эхэ орон урагшаа бата пайдамтайгаар дабшана. Арадай ашатуһые харахаһаа ондоо зорилго коммунистнуудта үгы гэжэ, ажалшадай дура хүсэлые парти хододоо хүтэлбэри болгодог, энэ дура хүсэлыень тодорхойлжо, хүсэндэнь хүргэдэг гэжэ совет хүнүүд коммунизм байгуулгын бүхы шатануудта өөрынгөө дүршэл дээрэһээ этигэн байдаг. Арадта алба хэхэ гээшэ манай партиин ажал ябуулгын бүхы удха шанжэнь мүн.

Энээниень арад мэдэнэ, партидаа этигэнэ, тэрэниие хэлбэришэгүйгөөр дэмжэнэ. Парти арад хоёрой таһаршагүй нэгэдэл—манай бүхы амжалтануудай гол шухала эшэ үндэһэнүүдэй нэгэн гээд үгэ хэлэгшэ онсолон тэмдэглэнэ.

Һунгалта бүхэндэ хабаадахадаа, парти совет хүнүүдэй үмэнэ тоосоогоо үгэдэг, түйлалтанууд болон дутагдалнууд тухайгаа хөөрэжэ үгэдэг, дабажа гараһан харгы замаа шүүмжэлэн сэгнэдэг байна. СССР-эй Верховно Соведэй мүнөө болохоёо байһан һунгалтануудай урда тээ түйлаһан түйлалтанууд тухайгаа парти өөрынгөө XXIII съезд дээрэ орондоо дэлгэрэнгы тоосоо үгөө, ерэхэ сагайнгаа түсэбүүд тухай хэлээ. Коммунис байгуулалтын талаар съездын хараалһан түсэбүүд хадаа һунгалтын урда тээхи КПСС-эй ЦК-гай хандалгын бэшэгэй эшэ үндэһэн, коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй нэгэдэлэй һунгуулиин хараа шугамай гол шухала зүйл болоо.

Верховно Соведэй энээнэй урдахи һунгалтануудһаа хойшо үнгэрһэн саг соо манай Эхэ ороной һүр хүсые бэхижүүлхэ талаар үшөө нэгэ томо алхам хэгдээ. Баримтануудые зүбөөр сэгнэхэ гэдэг бүхы хүнүүдтэ үйлэдбэриин социалис гуримай булюу һайниинь улам бүри элитэ боложо байнхай.

Манай обществын үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые хэлбэришэгүйгөөр хүгжөөхэ ябадал ажалшадай материальна ажаһуудалай һайжархын бата бэхи үндэһэ һуури мүн гэжэ Н. В. Подгорнын үгэ соо тэмдэглэгдэнэ. Магазинуудта эд бараан элбэг болонхой, ассортиментнь үргэдөө. Мүнөө хүн бүхэн хэрэгтэй бараагаа хаанаһаа худалдан абахаб гэжэ һанаагаа зободоггүй, харин һайн шанартай бараа худалдан абаха тухайгаа, тааруу зохидоор, һүүлшын моодоор бүтээгдэһэн эд бараа абаха гэжэ оролдоно.

Манай бүхы хүнүүдэй гэр байрын талаар эрилтэнүүд хүсэд дүүрэн хангагдана гэжэ бидэнэр һайрхажа үшөө шадахагүйбди. Гэбэшье, энэшье талаар ехэ юумэн хэгдээ. Москвагай гансахан Ленинградска райондо долоон жэлэй туршада бүхы бүлэнүүдэй хахадань шахуу шэнэ гэрнүүдээ топлоһон байна! Энэ ушар ганса Москвадашье үзэгдэдэг бэшэ. Манай асари ехэ ороной район бүхэнэй, тэрэнэй ямаршье городой ажаһуугшад гэр байрын барилганuудай хурдан түргэнөөр ябажа байһые һайнаар мэдэхэ. Шэнэ барилганууд бүгэдэндэ харагдажа байдаг.

Гэхэ зуура байһан бэрхэшээлнүүд болон дутагдалнууд тушаа бидэнэр нюдөө халхалнагүйбди. Долоон жэлэй түсэбөөр хараалагдаһан даабаринуудые, тэрэ тоодо арадай ажаһуудалые һайжаруулха хэрэгтэ сэхэ хабаатай зарим даабаринуудые, гүйсэд дүүргэжэ шадаагүйбди.

Парти, тэрэнэй Центральна Комитет ушарһан дутагдалнуудай шалтагаануудые тодорхойгоор шэнжэлжэ, тэдэниие усадхаха гол шухала хэмжээнүүдые зохёогоо. Энэ талаар Центральна Комитедэй октябриин (1964 он) Пленум нэн түрүүнэй үүргэ дүүргэө юм. ЦК-гай октябриин, мүн һүүлээрхи Пленумүүдэй шиидхэбэринүүд бүхы партяар, бүхы арадаар дэмжэгдээ. Тэдэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэ аша туһаяа харуулжа байна.

Манай ороной бэелүүлжэ эхилһэн наймадахи табан жэл социалис экономикые хүгжөөхэ нийтэ хараа шугамые үргэлжэлүүлнэ, манай обществын ажабайдалда, коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулгада шэнэ шата боложо үгэнэ. Арадай ажахын ургалтын темп урдахи табан жэлэйхиһээ бүри хурдан байхаар хараалагдана, мүн үргэн ехэ социально-экономическа программа хараалагданхай.

Бидэнэр хүндэ индустриин булюу түргэн хүгжэлтые саашадаашье хангахабди, ороной бэеэ хамгаалха хүсэ шадалые бэхижүүлхэ тухай саг үргэлжэ оролдонобди гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглэнэ. Тиихэдээ арадай ажахын бүридэлые түрүү ёһоор хубилгаха хэрэгтэ, тэрэнэй бүхы һалбаринуудые техническэ талаар шэнэдхэн зэбсэгжүүлхэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдана. Национальна доходой ургалтын улам хурдан түргэн темпые, илангаа хэрэглэмжэдэ зорюулагдадаг хубиин түргэн ургалтые хангаха зорилго табигдана. Энэ ушар хадаа ажалшадай ажаһуудалые һайжаруулхын тула урдынхиһаа бүри ехэ зөөри гаргажа үгэхэ арга боломжо олгохо юм.

Арадай ажабайдалые һайжаруулдаг бүхы зүйлнүүд—хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай салин хүлһэн, колхозниигуудай олзо доход, пенсеэр хангалга, гэр байрын барилгада, гэгээрэлдэ, элүүрые сахилгада гаргагшалагдадаг гаргаша—эдэ бүгэдэ мүнөөнэй табан жэлэй туршада урдынхиһаа түргөөр ургаха. Энэ ушар хадаа «Бүхы юумые хүнэй ашатуһада, хүнэй жаргалай тулада» гэһэн социализмын ёһо гуримай, мүлжэлгэтэ, хомхойрон баяжалгын байгуулалтаһаа социалис байгуулалтые үндэһөөрнь илгадаг ёһо гуримай эли тодо гэршэ мүн боложо үгэнэ.

Шэнэ табан жэл болбол ниитын продуктые үйлэдбэрилхэ талаар табигдаһан гансахан үргэн ехэ зорилгонуудаараа, гансахан тоогойнгоо талаар онсо илгаатай бэшэ. Шэнэ табан жэл хадаа шанарайнгаашье талаар илгаатай юм. Эдэ жэлнүүдтэ ажахын хубилалтанууд бэелүүлэгдэжэ эхилбэ, ороной экономикые эрхилэн ударидаха шэнэ гурим хүсэндөө орожо эхилээ. Ажалай шэнэ гуримай эрхэ байдалда промышленностиин элдэб һалбаринуудай олохон бүлэг предприятинууд оруулагданхай. Материальна талаар урмашуулха, үйлэдбэриин коллективүүдэй ажахын талаар бэеэ даагаад хүдэлхэ эрхые үргэдхэхэ талаар партиин дурадхаһан хэмжээнүүдэй ашатай туһатай байһые эдэ предприятинуудай дүршэл гэршэлнэ.

Манай хүгжэлтын табан жэлэй хараа шугамые зохёоходоо, парти бидэнэрэй түйлаха гансахан тодорхой зорилгонуудые нэрлээ бэшэ. Тэрэ хадаа табан жэлэй зорилгонуудые шиидхэхэ гол онол арганиудые, гол зэбсэгүүдые тодорхойлоо. Эдэнь юуб гэхэдэ, нэн түрүүн наука болон техникын шэнэ шэнэ түйлалтануудые ажабайдалда үргэнөөр нэбтэрүүлхэ, ниитын бүхы үйлэдбэриие индустриальна аргаар хүгжөөхэ, тэрэнэй ашаа үрые, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ ябадал болоно. Мүн продукциин шанарые үндэһөөрнь һайжаруулха, машина болон механизмуудай хүдэлэсын болзорые һунааха, эбдэрэлгүйгөөр хүдэлхэ шанарыень һайжаруулха ябадал болоно. Тэрэшэлэн ажахыгаа ашаг олзотойгоор эрхилхэ, алмалтын гуримые наринаар сахиха ябадал болоно.

Эдэ арга зэбсэгүүдэй ашаар промышленностиин саашанхи горитойхон ургалта, хүдөө ажахын түргэн, тогтууритай хүгжэлтын темп хангагдаха, тэрэнэй продукци үнэгүй болохо, энээнэй үндэһэ һуури дээрэ арадай ажабайдалай шэнэ дэбжэлтэ түйлагдаха юм гээд Н. В. Подгорный мэдүүлбэ.

Саг соогоо ороной промышленностиие байгуулга бүгэдэ арадай зорилго боложо, энээниие шиидхэлгэдэ хүдөө ажахын нөөсэ бага бэшэ үүргэ дүүргэһэн юм. Тэрээн шэнги мүнөө индустриализациигын аргаар хүдөө ажахын үйлэдбэриие дэбжээхэ хэрэг бүгэдэ арадай зорилго болонхой. Энэ зорилгодо гүрэн түйлай ехэ мүнгэ зөөри зорюулна, энэ табан жэлдэ хүдөө ажахыда зорюулагдаһан капитальна һомололгые хоёр дахин ехэ болгоо.

Хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ тухай XXIII съездын шиидхэбэринүүд шууд сэхээр бэелүүлэгдэнэ. ЦК-гай мартын Пленумэй хараалһанда нэмэлтэ болгон, тэрэниие хүгжөөн, хүдөө ажахыда зорюулан автомобильнуудые, тракторнуудые, машинануудые, минеральна үтэгжүүлгэнүүдые горитой ехээр үйлэдбэрилэн гаргажа, эльгээхэ хэмжээнүүд бэелүүлэгдэжэ байна.

Һаяхан Центральна Комитет өөрынгөө Пленум дээрэ газар дээрэ мелиораци үргэнөөр хүгжөөхэ, газарай хүрьһэ һайжаруулха, газар тарялан һайнаар эрхилхэ талаар бүлэг хэмжээ ябуулгануудые тусхайтаар хаража үзөөд, һайшааба.

Хүдөө ажахын үйлэдбэриие ехэ болгохо талаар партиин хараалһан хэмжээн хүн зониие эдеэ хоолой зүйлнүүдээр, промышленностиие — арад зоной хэрэглэлэй эд бараа бүри ехээр гаргахынь тула түүхэй эдээр хангаха хэрэгые горитойхоноор һайжаруулха арга олгоно. Нэгэн доро хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин үйлэдбэриин хүсэнүүд ехэ болгогдохо, тэрэниие техническэ талаар шэнэлэн зэбсэгжүүлгэ үнгэргэгдэхэ юм.

Манай промышленностиин гаргадаг арадай хэрэглэлэй зүйлнүүд совет индустриин ямаршье продукци шэнги бүри һайн, удаан болзоройо болохо ёһотой.

Манай ехэ түсэбүүдэй, үүсхэл оролдолгын, һанал хүсэлнүүдэй дүүргэлтэ һүүлэй һүүлдэ арадай эдэбхитэй, зохёон байгуулхы ажалһаа дулдыдадаг гээшэ. Манай хэрэгэй амжалта коллектив бүхэнэй гарта, зохёон байгуулхы ниитын ажалда эзэлхэ өөрынгөө һууриие хүн бүхэнэй хэр зүбөөр мэдэрэн ээлһэнһээ дулдыдаха байна. Коммунизм байгуулагша болбол гансахан «эндэһээ тэндэ хүрэтэр» дүүргэдэг, эдэбхигүй бүтээгшэ бэшэ. Тэрэ хадаа ниитын хэрэгэй түлөө өөрынгөө харюусалгые гүнзэгыгөөр мэдэрдэг хүн, тэрээндэ сэхэ хабаадагша мүн, ажабайдалай ушар хэрэгүүдтэ үүсхэлтэйгээр, шүүмжэлхы ёһоор хандажа, эдэбхитэйгээр пүлөөлжэ шадаха хүн гээшэ. Шэнэ хүниие хүмүүжүүлгэ, обществын ашa туһада хэгдэдэг ажалдаа өөрынгөө бүхы бэлиг шадабариие тэрэнэй дэлгэжэ шадахынь тула эрхэ байдал байгуулга манай партиин онсо анхарал оролдолго доро хододоо байгаашье, байнашье.

Капитализм хүниие обществодо зүришэлдүүлэн табина, хара амяа хараха ябадалые һүжэрөөнэ. Харин социализм болбол хубиин ба обществын ашa туһые бүри түгэсөөр зохилдуулан тааруулха, коллективизмын үзэл бодолые бэхижүүлхэ, хүгжөөхэ гэһэн жама ёһоороо капитализмһаа илгаатай юм. Энэ жама ёһото үйлэ хэрэгэй бүри дэлгэрэнгы болохын түлөө, үмсынгөө хуби хараха үзэлые үгы хэхын түлөө манай парти үсэд шангаар тэмсэнэ. Имагтал хүн коллектив, общество хоёрой хоорондохи холбоо барисаанай һуладаһан лэ газарта, тэндэл лэ бидэндэ харша үзэл бодол ба ябуулганууудай шалтагаанууд бии болодог гээшэ.

Өөрынгөө предприятиин, колхозойнгоо, бүхы оронойнгоо гүлөө харюусалгатай эзэн байһанаа совет хүн бүхэнэй мэдэржэ байхын тула манай парти бүхы юумэ хэнэ.

Ажахын, соёл культурын байгуулалтын табан жэлэй түсэбые бэелүүлгэ түрүүшын жэлэй урэ дүнгүүдһээ ехэнхидээ дулдыдана, нэгэшье һара, нэгэшье үдэр гээгээгүй һаа, тон шухала гэжэ совет хүнүүд эли тодоор ойлгоно. Бүхы орон доторнай, —зүүн хилэһээ баруун хилэ хүрэтэр—табан жэлэй даалгабаринуудые дүүргэхын түлөө тэмсэл, табан жэлые болзорһоонь урид бэелүүлхын түлөө бүгэдэ арадай мүрысөөн дэлгэрэнхэй.

Саашань Н. В. Подгорный городгерой нэрэтэй Москвагай ажалшадай ажал хэрэгүүд тухай хөөрэнэ. Москвагай ажалшад өөрынгөө дайшалхы партийна организациин хүтэлбэри доро түсэбтэ даабаринуудаа амжалтатайгаар дүүргээд, горитойхоноор үлүүлһэн юм. Энэ амжалтада Ленинградска районой ажалшадай оруулһан хубита тухай үгэ хэлэгшэ хөөрөө.

Коммунис общество байгуулга, манай Эхэ ороной һүр хүсые бэхижүүлгэ—энэ хадаа дэлхэйн революционно үйлэ хэрэгүүдтэ, империализмда эсэргүү арадуудай тэмсэлдэ совет арадай оруулжа байһан интернациональна гол хубитань мүн, гээд үгэ хэлэгшэ саашань хөөрэнэ. Социализм, коммунизм амжалтатайгаар байгуулгын шухалын шухала эрхэ нүхэсэлнүүдэй нэгэн болохо эб найрамдал хангалга—манай партиин, гүрэнэй гадаадын политикын гол зорилго болоно.

Өөрынгөө гадаадын политическэ ажал ябуулгадаа, ороной дотоодын ажабайдалай ямаршье асуудалнуудые шиидхэлгэдэ шэнги, бидэнэр Ленинэй хараа шугамые шууд сэхээр бэелүүлнэбди. Тодорхой асуудалнуудые шиидхэхэдээ, парти ангиин хүсэнүүдэй ямараар хубаарилдан байһые, дэлхэй дээрэ боложо байһан ушар хэрэгүүдые эрдэм ухаанай, марксистска ёһоор шэнжэлэн тодорхойлдог юм.

Мүнөөнэй уласхоорондын байдалые тодорхойлжо байһан гол шухала зүйл тухай хэлэхэ болоо һаа, нэн түрүүн социализмын, түрүү хүсэнүүдэй хэлбэришэгүйгөөр саашадаа ургажа байһан тухай хэлэхэ хэрэгтэй. Эдэ хүсэнүүд шэнэ шэнэ һалаа горхонуудые бэедээ шэнгээжэ, эрьеһээ халиһан түгэс хүсэтэй мүрэн шэнги улам бүри хүсэтэй, диилдэшэгүй боложо байнхай.

(Түгэсхэлынь 3-дахи нюурта).

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

РСФСР-эй МЯХАНАЙ, ҺҮНЭЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИИН МИНИСТЕРСТВЫН УЛААН-ҮДЫН МЯХА-КОНСЕРВЫН КОМБИНАДЫЕ ЛЕНИНЭЙ ОРДЕНООР ШАГНАХА ТУХАЙ

Долоон жэлэй түсэбэй даалгабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэһэнэй, шэнэ техникэ нэбтэрүүлһэнэй, хүдэлмэридөө технико-экономическа һайн үрэ дүн түйлаһанай түлөө РСФСР-эй Мяханай, һүнэй промышленностиин министерствын **Улаан-Үдын мяха-консервын комбинадые Ленинэй** орденоор шагнаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1966 оной июнин 9.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМДЭ

Бүд, трикотаж, гутал, оёһон хубсаһа болон арадай хэрэглэлэй бусад эд бараа гаргаха талаар долоон жэлэй түсэбэй даалгабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэһэнэй, тэрэшэлэн хүнгэн промышленностиие хүгжөөлгэдэ габьяатай байһанай түлөө СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1966 оной июнин 9-нэй Указаар Буряадай АССР-һээ ажалшад шагнагдаа.

ЛЕНИНЭЙ ОРДЕНООР

Тумурова Дарья Касьяновна—Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын утаһа орёогшо.

АЖАЛАЙ УЛААН ТУГАЙ ОРДЕНООР

Альцман Клавдия Павловна—Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын директор.

Афанасьева Меланья Ефимовна—Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын бүд нэхэгшэ.

Иванов Иван Калистратович—Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын токарь.

«ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ТЭМДЭГ» ОРДЕНООР

Александрова Елена Ивановна—Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын бүд нэхэгшэ.

Баландина Любовь Степановна—Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын аппаратчица.

Завгородняя Мария Федосеевна—Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын урдын главна инженер, Буряадай АССР-эй Нютагай промышленностиин министр.

Матвеев Владимир Дмитриевич—КПСС-эй Улаан-Үдэ городой Октябрьска райкомой нэгэдэхи секретарь.

Сарычев Михаил Федорович—Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын хүдэлмэрилэгшэ.

Шалобало Александр Михайлович—Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын мастер.

«АЖАЛАЙ ГАБЬЯАГАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

Баталова Анна Дмитриевна—Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын утаһа орёогшо.

Гончарова Ульяна Яковлевна—Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын мастер.

Личанхо Вера Петровна—Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын утаһа ээрэгшэ.

Попова Нели Степановна—Улаан-Үдын нооһо угаадаг фабрикын мастер.

Семенькова Мария Григорьевна—Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын главна экономист.

«АЖАЛДАА ШАЛГАРҺАНАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

Бобылева Манефа Капитоновна—Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын утаһа ээрэгшэ.

Бутуханова Надежда Антоновна—Улаан-Үдын нооһо угаадаг фабрикын нооһо илгагша.

Вельмизев Николай Васильевич—Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын мастерай туһалагша.

Мамаева Анка Ананьевна—Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын хүдэлмэрилэгшэ.

Шапеева Сарра Шаргиловна—Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын хүдэлмэрилэгшэ.

Женевэ орохо делегаци

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй сесси июнин 13—16-да Женевэдэ болохоор зарлагданхай. Тэрээнтэй холбоотой асуудалнуудые Эб найрамдал хамгаалха советскэ комитедэй президиум үргэн заседани дээрээ зүбшэн хэлсээ. Сессин хүдэлмэридэ хабаадаха Эб найрамдал хамгаалха советскэ комитедэй делегациие президиум баталаа. А. Е. Корнейчук (делегациие толгойлогшо), А. С. Беляков, В. В. Вольский, Г. А. Жуков, М. Н. Котов, митрополит Пимен, Б. Н. Полевой, Н. С. Тихонов, Мирзо Турсун-Заде, Е. К. Федоров, И. Г. Эренбург гэгшэдһээ делегаци бүридэнэ.

Шэнэ дайнай аюулда эсэргүүсэн, бата бэхи эб найрамдалай, арадуудай национальна бэеэ даанхай байдалай түлөө хэгдэдэг тэмсэлдэ Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Женевэдэхи сесси шухала туһа нэмэри оруулха гэжэ найдажа байһанаа заседанида хабаадагшад элирхэйлэн мэдүүлээ. (ТАСС).

КНДР-эй правительственнэ экономическа делегаци Москва ерэбэ

ПТК-гай ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КНДР-эй Министрнүүдэй Кабинедэй Түрүүлэгшын орлогшо Ли Дю Ен түрүүтэй КНДР-эй правительственнэ экономическа делегаци Москва ерэбэ.

(ТАСС).

Францин Республикын президент, генерал Шарль де Голлиин Советскэ Союзда ерэхээ байһан тухай

Советскэ Союзда албанай хэрэгээр айлшалхые уриһан СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй правительствын уряалые Францин Республикын президент, генерал Шарль де Голль зүбшөөн абаа гэжэ энэнэй урда тээ мэдээсэгдээ һэн.

Францин президент 1966 оной июнин 20-до Советскэ Союзда ерэхэ болобо. Тиихэдээ Москваһаа гадна, Новосибирск, Ленинград, Киев, Волгоград хотонуудаар аяншалха байна.

Һунгалтын үдэрэй хүндэлэлдэ

АЖАЛАЙ БЭЛЭГҮҮД

«Бурятцелинстрой» трестын хүдэлмэришэд СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын хүндэлэлдэ таба һарынгаа түсэбые 103 процент дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 116 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилбэ. Хараалагдаһан бүхы объектнүүд түгэсхэн баригдаад, хүдөө ажахын ажалшадта хамта дээрээ 5 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүдые бэлэг болон үндылгэбэ. Галуута Нуурай 466-дахи нүүдэл колонныn, Хурамхаан, Мухар-Шэбэр, Зэдын СМУ-гай хүдэлмэришэд ажалай габьяа илангаяа харуулба.

* *

ТҮНХЭН. Манай Саянанай совхозой механизатор Радна Жигжитов энэ жэлдэ 50 гектар даажа абаад, тэндээ хартаабха таряа. Хартаабха ургуулха хүдэлмэриие бүхыдэнь оньһон аргаар бүтээжэ, гектар бүриһөө 100 центнер ургаса абаха уялгатай. Мүнөө энэ нүхэрнай хартаабхаяа газар дээрээ гаража эхилхэдэнь борнойлжо, зурууд хоорондын элдүүрилгэ хэжэ захаланхай. Мүн трактористнууд Бадма Дылгыров, Даша-Нима Дамьянов гэгшэд тус тустаа 50 гектарта хартаабха таряад, ургасыень харууһалжа оробо.

Г. ДАРМАЕВ,
совхозой экономист.

* *

ЗЭДЭ. Аймаг дотороо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Борьёогой совхозой һаалишан Надежда Сюсина түрүү ябана. Тэрэ жэлэй эхинһээ хойшо даажа байдаг 19 үнеэнһээ хамта 18979 килограмм һү һаагаа гэхэ гү, али табан һарын туршада үнеэн бүриһөө 998 килограммда хүргэбэ. Мүн эндэхи һаалишад Людмила Ефимова, Людмила Сахарова гэгшэд тус тустаа үнеэн бүриһөө 906—923 килограмм һү һаагаад байнхай.

С. ПАВЛОВ.

Мухар-Шэбэрэй аймагай «Коммунизм» колхоздо уһалууриин һубаг ханаабууд олоор малтагдажа, сабшалан, тарялан уһалагдажа байдаг. Үнгэрһэн хабар нёдондонойхиһоо нилээд ехэ газар уһалагдаа. Колхозой луговодууд уһалууриин системэнүүдые һайнаар заһабарилжа байдаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: уһалууриин ханааб дээрэ луговодууд ажаллажа байна. Ф. СОРОКИНОЙ фото.

Улаан-Үдын горкомхозой АТК-гай үнинэй жолоошон, коммунис ажалай ударник, коммунист Федор Прохорович Ларионов тухай хүнүүд яһала мэдэхэ болонхой. Энэ хүмнай машинын жолоо барижа эхилһээр аяар 37 жэл боложо байна. Тэрэнэй машинын ябаһан зайе хэмжэхэ болоо һаа, хэдэн миллион модо ёһотой. Нүхэр Ларионов социалис мүрысөөндэ ходо илан гарадаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хоёрдохи классай жолоошон, коммунист Ф. Ларионов.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ДЭЛИСЭНЬ ҮРГЭДЭГ ЛЭ

РСФСР-эй «Знани» бүлгэмэй Буряадай эмхиин ээлжээтэ пленум һаяар Улаан-Үдэдэ боложо дүүрээ. КПСС-эй XXIII съездын шиидхэбэринүүдые арад зондо ойлгуулха талаар «Знани» бүлгэмэй зорилгонууд тухай элидхэл правлениин түрүүлэгшэ, хэлэ бэшэгэй эрдэмэй доктор Л. Е. Элиасов хээ. Залуушуулые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ талаар «Знани» бүлгэмэй хэжэ байһан хүдэлмэри тухай элидхэлнүүдые общественн Железнодорожно районой эмхиин правлениин түрүүлэгшэ түүхын эрдэмэй кандидат, доцент Б. М. Митупов, общественн Зэдын аймагай эмхиин правлениин түрүүлэгшэ Н. Ц. Жамбалов хэбэ.

«Знани» бүлгэмэй эмхинүүд болон гэшүүд КПСС-эй XXIII съездын документнүүдые хүн бүхэндэ һайнаар ойлгуулхын тулада һүүлэй хоёр һара соо нилээд ехэ хүдэлмэри ябуулжа байна гэжэ Пленум тэмдэглээ. Съездын материалаар хоёр мянга гаран лекци уншагдаа. Тэрэнние дала мянга шахуу ажалшад шагнаа. Тэрэнһээ гадна хэдэн мянган хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдөө. Железнодорожно, Октябрьска районуудта, Кабанскын, Сэлэнгын, Улаан-Үдын болон бусад аймагуудта партиин съездын табиһан шухала асуудалнуудаар лекцинүүд олоор уншагдана. Тиигэбэшье һаа, Советскэ райондо, Хойто-Байгалай, Хоринн, Зэдын аймагуудай зарим коллективүүдтэ съездын шиидхэбэринүүдые арад зондо ойлгуулха хүдэлмэри үшөө эмхигүйгөөр ябуулагдана.

Залуу үетэниие коммунис үзэл-тэйгөөр хүмүүжүүлхэ, тэдэниие ахамад үетэнэй революционно, дайшалхы ажалай һайн һайхан заншалнуудаар хүмүүжүүлхэ талаар горитой хүдэлмэри Железнодорожно райондо, Зэдын аймагта ябуулагдана гэжэ элидхэлшэд тэмдэглэбэ. Тиихэтэй хамта зарим залуушуулай эрдэм тэдэнэй коммунис бата этигэл хоёрой хоорондо забһар, алгасал бии байдаг. Совет хуули, ниитын ёһо гурим эбдэхэ ушар залуушуулай дунда үзэгдэһөөр. Залуушуулые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ бии байһан дутагдалнуудые усадхаха, тэдэнээ зүб мүрөөр хүмүүжүүлгэдэ бүри ехэ анхарал табидаг болохо гэжэ ... нумдэ үгэ хэлэгшэд гам...

Мухар-Шэбэрэй «Знани» ... на» колхозой түрүүлэгшэ Ш. ... Семенов, хуулинуудые ой... арадай Улаан-Үдын униве... тэй ректор К. С. Геласимов, ... ни» бүлгэмэй Хурамхаана... эмхиин түрүүлэгшэ Б. М. ... риев, «Знани» бүлгэмэй Х... аймагай эмхиин правлениин ... рүүлэгшэ Б. М. Мазаев, В... эй Буряадай обкомой ... секретарь С. Ф. Иванов, «З... бүлгэмэй Гүндын эхин ... түрүүлэгшэ С. Н. Нимаев, ... эй Буряадай обкомой проп... болон агитациин таһагые ... Л. Я. Похосоев, мүн Е. ... ченивкер, П. И. Хантаев, ... Зоркин, ветеринарна эрдэм... тор А. П. Косых болон бусад... нумэй үзэмжэдэ табигдаһан ... далнуудые аүбшэн хэлсэлг... баадалсаа.

КПСС-эй XXIII съездын ... най ёһоор, үзэл суртал... мэриие улам һайжаруулха, ... үетэниие хүмүүжүүлгэдэ ... анхарал табидаг болохо гэ... жэнүүдые хараалһан тогто... дые пленум баталан абаа.

С. БАДМА...

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

УРДАМНАЙ ШЭНЭ ДАБААН

«Коммунизм» колхоз Улаан-Үдын аймагай томохон ажахынуудай нэгэн болохо юм. Эндэхи партийна организацида 80 гаран коммунист тоологдоно. Ажал хэжэ шадаха колхознигууд дээрэ абажа харабал, дүрбэдэхи хүниинь партиин гэшүүн ниитын үйлэдбэри эмхидхэхэ, ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ талаар шиидхэхы үүргэтэй, ехэ хүсэн.

Колхозой партийна организаци энэ үүргэеэ дүүргэхын тула ехэхэн оролдолго гаргана гэхэдэ алдуу болохогүй: 50 гаран коммунистнууд үйлэдбэриин шухала участогуудаар, тэдэнэй хахадһаа үлүүнь малшадаар ажаллана.

Даалгагдаһан ажалдаа коммунистнуудай үнэн сэхээр хандадаг, өөрынгөө түрүү үүргые бодотоор бэелүүлжэ байһан жэшээ, баримтануудые эндэ олоор харуулжа болохо байгаа.

Имагтал коммунистнуудай оролдолго, хүсэлэлэй ашаар энэ колхоз һүүлэй үедэ баһа зарга амжалтануудые түйлаһан байна. Үнгэрһэн долоон жэлэй туршада эндэ ороохо таряа үйлэдбэрилгэ 6488 центнерһээ (1958 ондо) 15781 центнер (1965 он) болоторoo ургаа. Хартаабха абалга 4,5 дахин нэмэһэн, эбэртэ малай болон шубуудай тоо толгой нилээд олошорһон байха юм.

1965 ондо энэ ажахы 5453 центнер гэхэ гү, али 1958 оной-хитой жэшэбэл, 400 центнерээр ехэ һү, 1778 центнер мяха (300 центнерээр ехэ) гүрэндэ худалдаба. Үндэгэ худалдалга 1958 онойхиһоо гурба дахинһаа үлүүгээр дээшэлээ.

Хүдөө ажахын продуктнуудые элбэгээр абадаг, гүрэнэй худалдан абаха үнэ сэнгэй дээшэлһэнэй ашаар колхозой мүнгэн олзо доход долоон жэлэй туршада 423 мянганһаа 601,3 мянган түхэригтэ хүрэһэн байна.

Гэхэтэй хамта тус колхоз ажахыгаа улам саашадань хүгжөөхэ бүхы арга боломжонуудаа хүсэд хэрэглэжэ шадаагүй. Зарим зүйлэй продукт үйлэдбэрилгөөрөө үнгэрһэн долоон жэлэй туршада урагшаа дабшаагүй. Һооһо худалдалга энэ үедэ 86 центнерээр бага болоо. Хонидой тоо, 1958 онойхитой жэшэбэл, 2 мянган толгойгоор үсөөрһэн байна. Тэрэшэлэн овощ абалга, тэжээл бэлдэлгэ доошолоо.

Хэдэн жэлэй туршада ган гасуур болоһон ушар, мүн колхозой материально-техническэ баазынь һула, эндэ хүдэлмэришэдэй дуталдадаг байһаниинь колхозой үйлэдбэридэ нүлөөлөө юм бэзэ.

Гэбэшье колхозой коммунистнууд КПСС-эй XXIII съездын шиидхэбэринүүдые зүбшэн хэлсэжэ, артелиингаа экономикые хүгжөөхэ хэмжээнүүдые хараалхадаа, гол анхаралаа, бии байһан дутагдалнуудые дары усадхаха, хэрэглэгдээгүй арга боломжонуудаа элирүүлжэ, хүсэдөөр ашаглаха асуудалнуудта хандуулһан байгаа.

Алдуу эндүүнүүд, дутуу дунда зүйлнүүд эндэ олон байгаа. Колхозой правлениин зүгһөө хүтэлбэриин хангалтагүй дээрэһээ ажалай эмхидхэл муу, экономическа ямаршье хүдэлмэри ябуулагдадаггүй һэн. Хүдөө ажахын артелиин Устав болон финансово-сметнэ журам бүдүүлигээр эбдэхэ ушар али олон үзэгдэдэг бэлэй. Эдэ бүгэдэ дээрэһээ боложо тус колхоз экономическа талаараа бэрхэшээлтэй байдалда ороһон, мүнгэн түлөөһэнһөө болижо, хуушанайнгаа туримда — ажалта үдэрэй түлөөһэндэ орохо баатай болоһон юм.

КПСС-эй райком партийна организацитай хамта тус колхозые хүтэлбэрилхы кадрнуудаар бэхижүүлхэ талаар хэмжээнүүдые абаһан байна. Колхознигуудай хамтын суглаан дээрэ түрүүлэгшээр шэнэ хүн—хүдөө ажахыда үни удаан хүдэлжэ, хүтэлбэрилхы дүй дүршэлтэй болоһон коммунист нүхэр Лубсанов һунгагдаһан байна. Тэрэшэлэн колхозой парткомой секретаряар мүн лэ шэнэ хүн һунгагдаа.

Эдэ болон бусад хэмжээнүүдэй ашаар эндэ һүүлэй үедэ зарим тэды һайн хубилалтанууд боложо эхилээ. Үнгэрһэн жэлдэ колхоз түрүүшынхеэ (һүүлэй жэлнүүдтэ) хонин ажал хүгжөөхэ түсэбөө дүүргэһэн байна. Байгша оной нэгэдэхи кварталда мяха, үндэгэ худалдаха түсэб үлүүлэгдэжэ, һүн үнгэрһэн жэлэй энэ үеынхиһөө 260 центнер ехэ худалдагдаба. Тиихэдэ 5 һарын дүншье абажа харабал муу бэшэ.

Гэхэтэй хамта, хүсэд шиидхэгдээгүй асуудалнууд үшөөл олон, хэхэ ажалнай ехэ гэжэ колхозой коммунистнууд һайса мэдэрнэ. Олохон колхознигуудай дунда (тэрэ тоодо зарим коммунистнуудшье оролсоно) ажалай журам һула, даалгагдаһан ажалдаа хайша хэрэгээр хандаха ябадал үзэгдэһөөр. Үйлэдбэрилэгдэдэг продукциин үнэ сэн ехэ байһаар. Экономическа хүдэлмэридэ колхозой дунда тушаалтад эдэбхитэйгээр хабаадалсанагүй, гансал экономистын хэхэ ажал гэжэ тоолодог заншалтай. Хүдөө ажахын зарим мэргэжэлтэд ажал хүдэлмэридөө эдэбхи үүсхэл бага гаргана.

Эдэ болон бусад дутагдалнуудые дары усадхахын тула хамтын хэрэгэй түлөө бүхы коммунистнуудай харюусалгые эрид дээшэлүүлхэ, үйлэдбэри дээрэ тэдэнэр өөһэдынгөө түрүү үүргэ бодотоор бэелүүлжэ ябаха ёһотой гэһэн эрилтэ табигдана. Энээн тухай партийна суглаан дээрэ, колхозой парткомой заседани дээрэ нэгэтэ бэшэ хэлсэгдэһэн, шанга хиналта табигдаһан байна.

Гадна колхозой партийна организаци колхознигуудай дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа байна. Бүхы колхознигуудаа колхозойнгоо табан жэлэй түсэбтэй танилсуулжа, тэрэнэй дүүргэлтын түлөө тэмсэлдэ элсүүлхэ зорилготой. Колхозой табан жэлэй түсэбөөр хараалагдаһаниинь гэбэл, 1970 ондо хамта дээрээ 37800 центнер ороохо таряа, 5100 центнер хартаабха, 6850 центнер овощ, 3090 центнер мяха, 112000 центнер һү, 397 центнер һооһо үйлэдбэрилдэг болохо гэхэ мэтэ.

Эндэхи эрхэ байдалда горитойхон юумэ хэгдэхэ болоно.

Хараалһан, зориһоноо бэелүүлхын тула бүри энэ жэлдэ—табан жэлэй түрүүшын жэлдэ горитойхон алхам хэгдэхэ ёһотой гэжэ колхозой партийна организаци, коммунистнууд һайса ойлгоно, бүхы эмхидхэлэй болон ойлгууламжын хүдэлмэреэ энэ зорилго шиидхэлгэдэ зорюулна.

М. РЫЖАКОВ,
КПСС-эй Улаан-Үдын райкомой таһагые даагша.

Гэрһээ гэртэ

Галина Федоровна Яхонтова почтальоноор хүдэлжэ эхилһээр дүрбэдэхи жэлээ боложо ябана. Энэ үе соогоо Галина Федоровна участогайнгаа арад зоной дунда мэдээжэ болоһон, хүндэтэй айлшаниинь юм. Тэрэ айлай нэрэ дээрэ ерэһэн бэшэгүүд... журналнуудые саг соонь ... жа үгэдэг. Газета, журна... захиха сагайнь дүүрэхэдэ... бүхэндэ ябажа, захил... байна.

Н. ХАЗАГА...

Кабанскын аймагай «Шергинский» совхозой Романовскын гахайн фермынхид амжалтатай. Эдэнэрнай мяха тушааха кварталай түсэбые аяар 108 процент дүүргээ һэн. Бүхыдөө совхозынь түсэбөө мяха тушаалгаар 139 процент дүүргээ. Совхозой хүдэлмэришэдэй нимэ амжалтада хоёрдохи отделениин гахайн фермынхид ехэ габьяатай. Эдэнэр 100 толгой гахай тэжээжэ, таргалуулаад, шанаа... мяха гүрэндэ тушааһан...

Зураг дээрэ: Романо... хайн шахалгын ферм... гахайшад (зүүн гарһаа) ... нис ажалай ударниг... Алексеевна Кобылкина, ... Григорьевна Лагерева, Н... Иннокентьевна Рогова, ... Михайловна Лагерева.

З. ВЕСНИНАГАЙ ...

ЭКОНОМИЧЕСКА ШЭНЖЭЛЭЛ

ТОДОРХОЙЛОН ҮЗЭХЭ БОЛОО ҺАА...

Буряадай АССР-эй промышленность шэнэ табан жэлэй түрүүшын дүрбэ һарын түсэбые бүхы дээрээ амжалтатайгаар дүүргэбэ. Валовой продукци үйлэдбэрилхэ түсэб 103 процент дүүргэгдээд, даабариһаа гадуур 4367 мянган түхэригэй продукци бүтээгдэбэ. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабари 103 процент хүргэгдөө.

Эдэ байсама тоо, баримтанууд Буряадаймнай индустриин улам хүгжэжэ байһые гэршэлэн харуулна. Харин табан жэлэй туршада ажахынгаа хүгжөөлгын программа хараалһан, арга боломжоёо элирүүлэн хэрэглэхые уряалһан КПСС-эй XXIII съездын үнгэрһэн энэ үедэ, партиин ЦК-гай сентябриин (1965 он) Пленумэй шиидхэбэриие бэелүүлэн, үйлэдбэреэ шэнэ гуримаар түсэблэхэ бэлэдхэлэй хэгдэжэ байһан энэ үедэ бидэнэр түйлаһан амжалтаараа һанаагаа амарха ёһогүй байнабди. Хамта дээрээ абахада, гэмгүй һайн эдэ тоо баримтанууд гээгдэжэ ябаһан томо, багашье предприятинуудай байдал шэнжэлэн харуулдаггүй гээшэ. Тусхайлбал, республикымнай 35 предприяти валовой продукци бүтээхэ дүрбэ һарын түсэбөө, 44 предприяти ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабаряа дүүргээгүй байха юм. Иимэ баримта предприяти министерство, зурганануудай коллективүүдэй, тэрэшэлэн партийна органууд, организацинуудай анхарал татаха, бодото хэмжээ бэелүүлхэ ушар болоно. Промышленностимнай бүхы дээрээ амжалта түйланa гээд, эдэ баримтануудые тодорхойлон ойёоронгүй орхихоор бэшэ. Коллектив бүхэн өөрынгөө гээгдэлэй шалтагааниие элирүүлхэ, «табан жэлдэ гээгдэлдэ оронгүйгөөр хүдалхэ» гэһэн уряагаа бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө оролдохо ёһотой.

Партиимнай һүүлшын съезд ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ тухай онсо тэмдэглээ. Энэмнай ямаршье үйлэдбэриин шухала асуудал болоно гэхээр. Ажалай бүтээсэ предприятиин экономическа, техническэшье тала харуулна, үйлэдбэриие шэнжэлхэ арга олгоно.

Республикымнай статуправлениин мэдээсэһэнэй ёһоор «Татарский ключ» карьероуправлениин (111 процент), «Бурятэнерго» управлениин (111 процент), түмэр бетон зүйлнүүдэй Таловска заводой (109 процент), Галуута-Нуурай оёдолой фабрикын (119 процент) коллективүүд ажалайнгаа бүтээсэ горитойгоор дээшэлүүлһэн байна. Теэд ямар аргаар? Таловска заводто түсэбөөр хараалагдаһанһаа үлүү олон 20 хүдэлмэришэд ажаллаба. Харин бусад гурбан предприяти хэрэгтэй тооной хүдэлмэришэдэй дутуу байбашье, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлжэ шадаа.

Энэ тон шухала асуудал. Үйлэдбэреэ шэнэ ёһоор түсэблэхэ бэлэдхэлэй хэгдэжэ байхада, энэ асуудал тушаа мартажа болохогүй гээшэ. Юуб гэхэдэ хэды хүдэлмэришэдэй хэрэгтэй болохые предприяти өөрөө тодорхойлхо, тиихэдээ ажалай бүтээсые хэлбэришэгүйгөөр дээшэлүүлхэ арга хангаха ёһотой болохо.

Ажалай бүтээсын дээшэлэлгэ салин хүлһэнэй ургалтаһаа нилээд ехэ байха ёһотой гэжэ экономическа хуули тодорхойлно. Энэ талаар республикын промышленностьда горитой дутагдал бии. Түрүүшын квартал соо ажалай бүтээсэ 103 процент хүргэгдэһэн байбал, салин хүлһэнэй ургалта 104 процент болоо. Зарим предприятинууд, тусхайлбал, Зэдын комбинат, Ципиканай приискын управлени, Бэшүүрэй саахарай завод, Шэнэ Бэрээнэй механическа завод салин хүлһэ ехэ болгонгүйгөөр ажалай бүтээсэ дээшэлүүлжэ шадаа. Харин иимэ баримта юрэнхы дээрээ бэшэ, зарим тусгаар предприятинуудта үзэгдэнэ. Олон предприятинууд салин хүлһэ ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгэһээ үлүү ехээр түлэһэн байха юм. «Забайкаллес» комбинат ажалай бүтээсэ 100,8 процентдэ, салин хүлһэ 118 процентдэ хүргэһэн байна. 5220 мянган түхэригэй салин түлэхын орондо 616,2 мянган түлэгдөө. Мүн нёдондо жэлэй түрүүшын кварталда иимэ байдал тохёолдоһон юм. Энэ ушар ой модоной промышленностиин экономико шэнжэлхэ эрилтэ табина бэшэ аал? Тэрэнэй шалтагаан юуб? Ажалай эмхидхэлэй мууһаа болоно.

Барилгын материалнуудай Татауровска комбинат, «Теплоприбор» завод болон бусад предприятинуудта ажалай бүтээсэ дээшэлүүлэгдээгүй аад, үлүү салин түлэгдэһэн байна. Хүдэлмэришэдэй тоо хэды байнаб, салин хүлһэнэй жасань хэдыб—иимэ шэнжэлгэ хээгүй һаа, предприятинуудай бодото байдал тодорхойлхонь бэрхэтэй.

Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ хүдэлмэриин саг ехэ удха шанартай. Хүдэлмэриин сагые хэрэглэлгэ ажалай бүтээсэ хоёр таһаршагүй холбоотой. Энэ сагые дэмы гээдэггүй, миин байха ушарые усадхаһан предприятинуудта ажалай бүтээсэ ехэ байдаг. Барилгын материалнуудай Татауровска комбинадта, Тимлюгэй цемент-шиферэй заводто, «Забайкаллес» комбинадта ажалгүй миин байха ушар яһала олон үзэгдэнэ. Бүхы республика дээрэ абажа харабал, 5622 хүдэлмэриин үдэр миин гээгдэһэн байна. Горитой иимэ дутагдал усадхаа һаа, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ арга боломжо олдохо. Арга боломжонуудаа элирүүлэн хэрэглэхэ гээшэ табан жэлэй зорилго мүн.

Бии байһан арга боломжоёо зүбөөр хэрэглэдэг пред... нуудта ажалай бүтээсэ ... лүүлэгдэнэ. Хоёр пре... «Татарский ключ» кар... равлени, Улаан-Үдын ... сын завод сасуулжа ... Карьероуправлениин ... мэриин сагые муу бэш... рэглэдэг. Түсэбөөр ... даһанһаа үсөөн хүн ... лана, түрүүшын квар... шада 10,5 мянган ... салин алмагдаа. Ти... лайнь бүтээсэ 111 ... хүргэгдэһэн, валовой ... үйлэдбэрилхэ дааб... цент дүүргэгдэһэн юм. ... хирпиисын завод ... байдалтай. Эндэ ... саг дэмы гээгдэнэ, 28 ... ришэд үлүү олон. Ажал... тээсэ дээшэлүүлгын ... 82 процент, салин ... хэмжээн 85 процент ... Бүхы дээрээ заводой ... бүтээсэ 98 процент, ... продукци үйлэдбэрилгэ ... цент дүүргэгдээ. Завод... лагдаһан түсэбһөө үсө... пиисэ барилгын талм... эльгээгээ.

Үйлэдбэреэ бүхы ... гээр хүгжөөхэ анхарал ... даг предприятинууд ... бүтээсэ дээшэлүүлхэ ... сасуулга харуулна.

Наукын түйлалты... һуури дээрэ, ажалай ... дээшэлүүлһэнэй аш... мышленностиие улам ... хүгжөөлгэ табан ... экономическа зорил... гэжэ КПСС-эй XXIII с... тэмдэглээ. Ажалай бүт... шэлүүлхэ арга боло... публикымнай промы... да яһала ехэ. Тиим... дээрээ гэмгүй һайн ... түйлаабди гэжэ һанаа... рангүйгөөр, предпри... байдал тусгаар то... шэнжэлхэ, дутагдалы... ха талаар горитой ... эмхидхэхэ шухала.

ШЭНЭҺЭН ТУЖЫН ХИЗААРТА

Зэрэлгээ татаһан барилганууд

Нарһатын совхозой гурбадахи отделениин түб—Гүүндэ жэлһээ жэлдэ гоё һайхан барилгануудтай боложо байдаг. Эндэ богонихон саг соо гурбан ехэ гудамжа бии болонхой. Гудамжын хоёр талаар сагаан боро шиферээр хушагдаһан байрын гэрнүүд, эдеэ хоолой, эд бараанай магазин, библиотекэ, фельдшерскэ пункт болон бусад барилганууд ербынэ.

Энэ жэлэй эхинһээ хойшо тус тосхондо хоёр хоёр байратай найман гэр ашаглалгада үгтэжэ, тосхоной шарайе бүри һайхан болгобо. Дондоков, Лошкарев гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг совхозой барилгашад илангаяа шадамар бэрхээр хүдэлжэ гараһан. Мүн Нарһатын барилга-хабсаралгын нэгэдэхи управлениин участогай Николай Ситниковэй бригада эдэ барилгануудай дүрбэн гэрыень барижа үгэһэн байна.

Наймаалагшаднай хүндэтэй

Нүхэр Дармаевагай даадаг аймагай центртэхи универмагай наймаалагшад нютагайнгаа ажалшадай дунда хүндэтэй болоһон. Наймаалагшад Власевская, Безызвестных, Дармаева гэгшэд магазинда орогшодойнгоо эрилтэдэ анхаралтайгаар хандадаг юм. Ажалай ямаршье сагта тус магазинда ороо һаатнай хододоо ариг сэбэр, эд бараагиинь аятай зохидоор таг дээгүүрээ табигдаһан байха.

— Габан һарынгаа түсэбые болзорһоонь урид дүүргээ һэмди. Мүнөө хахад жэлэйнгээ түсэб баһал уридшалан дүүргэхын хойноһоо оролдожо эхилэнхэйбди,—гэжэ нүхэр Дармаева хөөрэнэ.

Тэрэшэлэн Нарһатын рыбкоопой магазинай наймаалагшад Ильичева, Анаева, Трубченинова, автолавкын жолоошон-наймаалагша Сазонов гэгшэд универмагай хүдэлмэрилэгшэдһөө дутуугүйгөөр ажаллажа эхилэнхэй.

Шэнэ газар эзэдүүрилнэ

Хабарай эртын тарилга дүүргэһэн Нарһатын совхозой 2-дохи отделениин механизаторнууд эдэ үдэрнүүдтэ ешмээн, овёосоо тарижа дүүргэхэ болобо. Тарилгаһаа сүлөө болоһон нүгөөдэ механизаторнуудынь шэнэ, боро газар хахалжа, ерэхэ жэлэй тарилгада бэлэдхэнэ.

Механизаторнуудай дундаһаа М. Сандаков, В. Белобородов, И. Цыдыпов гэгшэд хоёр халаанда хүдэлхэдөө, даабаряа ходо үлүүлэн дүүргэнэ.

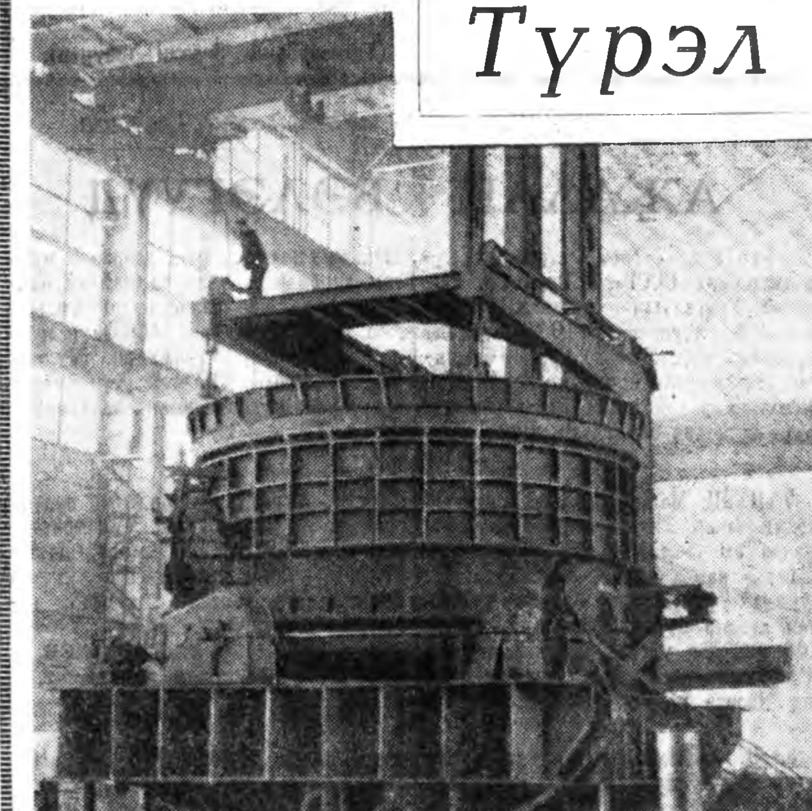
В. БАЙБОРОДИН.

Яруна.

Новосибирскын электротермическэ түхеэрэлгэнүүдэй заводой булад хайлуулдаг, пеэшэнгүүдые, тэрэ тоодо 50 болон 100 тонный хэмжээтэй хүсэтэ электро пеэшэнгүүдые бүтээжэ гаргадаг. Зураг дээрэ: Новосибирскын электротермическэ түхеэрэлгэнүүдэй заводто зуун тонный хэмжээтэй электрическэ пеэшэн-хабсаргадажа байна.

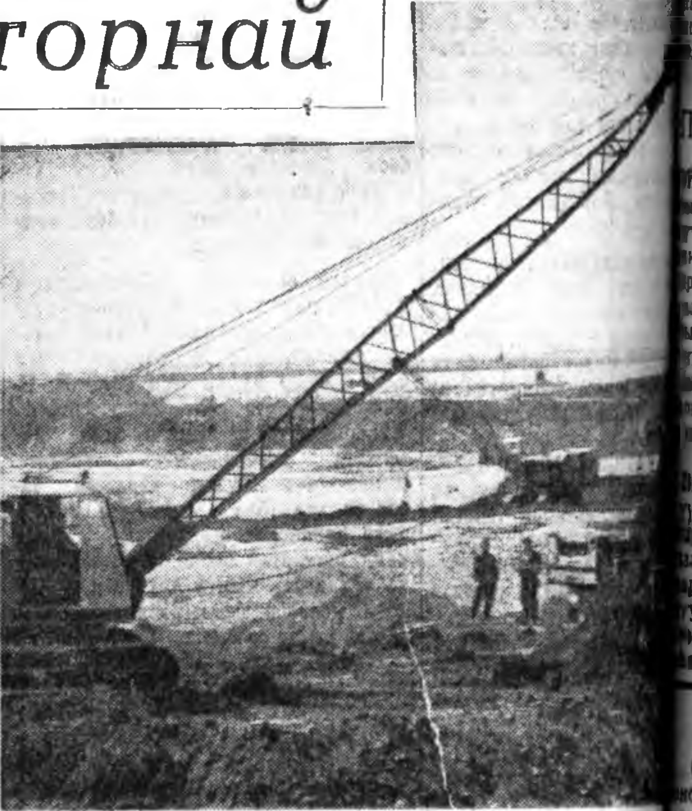
АПН-эй фото.

Түрэл орон доторнай

УРААЛДАХИ ИРИКЛИНСКЭ ВОДОХРАНИЛИЩИИН ЭРЬЕ ДЭЭРЭ МАШИНАНУУДАЙ АБЯА ШЭМЭЭН ТАҺАЛГАРЯАГҮЙ ГАРАДАГ БОЛОО. ЭНДЭ ИРИКЛИНСКЭ ГРЭС-эй БАРИЛГА ЭХИЛЭЭ. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ГРЭС-эй ГЛАВНА КОРПУСОЙ КОТЛАВАН МАЛТАГДАЖА БАЙНА. СААДА ТАЛАДАНЬ ИРИКЛИНСКЭ ВОДОХРАНИЛИЩИ ХАРАГДАНА.

ТАСС-ай фотохроника.

КОММУНИЗМ БАЙГУУЛГАДА БҮХЫ ХҮСЭЕЭ ЗОРЮУЛАЯ

(...ниинь 1-дэхи нюурта).

...уласхоорондын байдал ...байhан зандаа. Империа... тушаахаар зэhэнэгүй. ...хон хүсэтэй байhан им... дэлхэйн түүхын яба... ...ха. байлгаха тэжэ hаlа... лагериин саашанхи бэ... хэхые, арадуудай ...сүлөөрэлгын хүдэлөөе ...хүсөөр дарахые эрмэл-...

...хархисуудые толгойлhон ...рикын империализм hүү... ...эрхэг түримхэй сэхэ доб... ...хэ харгы дээрэ гараа. ...бүмбэрсэг дэлхэйн ...районуудта дайн сэрэгэй ...амтанууд бии болоо, бү... эб найрамдалда аюул ...байhан уласхоорондын ...суүд ушарна. Америкын ...тадуудай зүгhөө Вьетна...ратическа Республикада ...ы вьетнам арадта эсэр...дайнай дүлэн носонхой. ...дай эрхэ сүлөөгэй ба ...байхын хуулита эрхые ...империалистнууд самолё...кануудай, напалм болон ...уудай аргаар гэшхэн да...

...арти, гүрэн, бүхы совет ...тар вьетнам арадай хэ... үнэн сэхэ, сүлөөрэлгын ...аар дэмжэнэ, тэрээндэ ...экономическа, сэрэ...жа хүргэнэ. Энэ туhа... вьетнам ханинарнай ...лантайгаар нэгэнтэ башэ ...наэй үрэ ехэтэй байhые ...н. Хэрэгтэй болоо hаань, ...мжа бүри ехэ, хүсэтэй...

...сэрэгэй бүтэшэгүй ябуул...гүй гэжэ Вьетнамдахи ...үдэй ябаса харуулна. ...л Америкын эээрхэг ту...нэ эрид шууд сохилто ...хэг түримхэйшүүл улам ...хохидолдо ороно. Амери...хидые дэлхэйн олон оро...м шангаар буруушаана, ...то Штадуудташье буруу...үлэлөөн үргэдэнэ. Манай ...дүүнэрэй үнэн зүб хэ...нэдаха, тэдэнэр илалта ...жэ бидэнэр этигэнэбди!

...лагериин нүгөө талада ...онно Кубада эсэргүүгээр ...сэрэгэйхидэй hаяхан хэ...бүйлхэлтэ ябуулга бүхы ...буруушаалгын, зэбүүр...тние дэлгэрүүлээ. Кубын ...ын абаhан эрид шууд ...Кубадахи нүхэдөө ба...дэмжэхэ тухай Советскэ Союзай, бусад социалис оронуудай хэhэн мэдүүлгэнүүд империализмын зүгhөө тохёолдоhон аюулые зогсоохоор манай оронуудай бэлэн байhан тухай үшөө дахин гэршэлжэ үгөө.

Европын түбтэ дайн сэрэгэй аюулай ехэ гуламта байhаар. Баруун Германида үhөө хяhаагаа абаха гэhэн хүсэнүүд толгойгоо үргэжэ, зэрлиг ааша гаргана. Тэдэнэр немец арадай ухаан бодолые, зүрхэ сэдьхэлые шовинизмын, милитаризмын хороор хорлоно. ФРГ-гэй правительство дайнай hүүлээр тогтоhон хилэнүүдые шэнэлхэ түсэбүүдтэй юм, бундесверые ядерна зэбсэгтэй болгохо гэжэ үсэд нэтэрүүгээр оролдоно. Энэ талаар тэрэ США-гай хүтэлбэрилхы бүлэг хүнүүдэй зүгhөө дэмжэлгэ олоно, сэхэ урмашуулагдана.

Гитлерэй Германиие илаhан сагhаа хойшо 21 жэл үнгэрбэ. Бидэнэр манай арадай домог түүхэтэ габьяае hанан дурданабди. Зүгөөр, бидэнэр мүн галдуулагдаhан олон арбаад мянган тосхон болон городуудые, hандаргагдаhан заводууд болон уhанда нэрбэгдэhэн шахтанууд тухай, үгы хэгдэhэн соёл культурын баялигууд тухай, хүнүүдые хюдаха фашистска лагерьнууд тухай гашуудан hананабди.

Бидэнэр хүдөө тосхонуудаа шэнээр бариябди, манай городууд урдынхиhаа улам гоё hайхан болонхой. Бидэнэр заводууд болон шахтануудаа hэргээн бодхоогообди, олон мянгые шэнээр бариябди. Гэбэшье алуулагдаhан, хэhээгдэhэн, үлэн хооhонhоо, үбшэн тахалhаа үхэhэн 20 миллион совет хүнүүдые — манай аба эжынэрые, манай хүбүүд басагадые, манай аха болон эгэшэ дүүнэрые амидыруулжа болохо аал?!

Манай досоо үhөө хяhаагаа абаха гэhэн эрмэлзэл үгы. Зүгөөр бидэнэр Германиин империализмын зэрлиг муухай мэхэ гохые өөрынгөө дуршал дээрэhээ hайнаар мэдэнхэйбди. Эгээл тиимэhээ ФРГ-гэй милитарис хүсэнүүдэй бэелүүлжэ байhан үhөө хяhаагаа абаха гэhэн политикада эсэргүүгээр эрид шууд тэмсэнэбди. Энэ тэмсэлдэ Советскэ Союзай, мүн эб найрамдалда дуратай бусад оронуудай талада Германиин Демократическа Республика—немец газар дээрэхи түрүүшын социалис гүрэн, манай үнэн сэхэ хани, союзник эдэбхитэйгээр оролсоно.

ФРГ-гэй хүтэлбэрилхы бүлэг хүнүүдэй политика эб найрамдалай хэрэгтэ эсэргүүсэнэ, тэрэ хадаа арадуудта, тэрэ тоодо немец арадта, аюул тохёолдуулна. Тиимэhээ эрид шууд сохилто абаха ёhотой. Европын аюулгүй байдалые хангаха хэрэг эгээн шухала зорилгонуудай нэгэн боложо байна. Советскэ Союзай, мүн бусад социалис оронуудай энэ асуудалаар нэгэнтэ бэшэ оруулhан дурадхалнууд Европын шухала асуудалнуудые амгалан ёhoop гуримшуулхын, Европодо аюулгүйн байдалай бата бэхи гурим байгуулхын тодорхой түсэб мүн юм.

Уласхоорондын хэмжээн дээрэ тохёолдоhон байдал хадаа эб найрамдалые хамгаалгада, дэлхэйн ракетно-ядерна дайн сэрэгэй аюулые саралгада, уласхоорондын түгшүүрилые hуларуулхын түлөө тэмсэлдэ хатуу шанга, шууд сэхэ байхые Советскэ Союзhаа эринэ. Эгээл энээндэ манай партиин, гүрэнэй хүсэл оролдолго шэглүүлэгдэнэ.

Империалис хархисуудта эсэргүү тэмсэлдэ социалис гүрэнүүдэй аха дүү ёhоной хани харилсаануудые бэхижүүлгэ онсо ехэ удха шанартай. hүүлэй жэлнүүдэй туршада энэ хани харилсаанууд бүхы талаараа: политикын, экономикын, сэрэгэй талаар үргэдхэгдөө, бэхижүүлэгдээ. Эндэ ехэхэн үрэ дүнгүүд туйлагдаа. Нэгэдэлдэ, бүри нягта жагсаалда эрмэлзэжэ байhамнай манай партиин XXIII съезд дээрэ, мүн аха дүү партинуудай hаяхан болоhон съездүүд дээрэ дахинаа гэршэлэн харуулагдаа.

Интернациональна уялгадаа, пролетарска hаналаа нэгэдэлэй ёhо гуримда үнэн сэхэ байhан Советскэ Союз социализмын бүхы оронуудай хоорондохи хани барисаае, харилсаа холбоонуудые бүхы хэмжээгээр бэхижүүлхын тула өөрынгөө талаhаа бүхы юумэ хээ, хэжэ байна, ходоодоо хэхэ юм. Энэ хадаа гансахан зүб, ажабайдалаар шалгагдаhан политическэ хараа шугам гээшэ. Тиин тэрэ империализмын эээрхэг түримхэй түсэбүүдые таhалдуулхын, эб найрамдалай, түрүү хүсэнүүдэй, социализмын саашанхи амжалтануудые туйлахын тула эгээн hайн арга боломжонуудые байгуулжа үгэнэ.

Империализмтай суг хамтадаа тэмсэхын тула совет гүрэн национальна болон социальна талаараа сүлөөрхые туйлажа байhан арадуудые эдэбхитэйгээр дэмжэхэ хэлбэришэгүй хараа шугам бэелүүлнэ. Бидэнэр колониальна богоолшолгын гэнжые бэеhээ hаяхан абажа хаяhан оронуудта политическэ дэмжэлгэ, экономическа туhаламжа хүргэнэбди. Бодото дээрээ бэеэ даанхай байхын харгы замда батаар орохо хэрэгтэнь туhалнабди. Бидэнэр эдэ оронуудта шэнэ колониализмын хазаар углахаяа hэдэдэг империалис оронуудай добтолгые бута сохилгодонь тэдээндэ туhалнабди.

Империалис бүлэг хүнүүдэй эээрхэг түримхэй ябуулганууд болон эрмэлзэлгэнүүдые элишэлхэ зуураа, Советскэ Союз ондо ондоо ниитын байгуулалтатай гүрэнүүдэй амгалан ёhoop зэргэ оршон байхын түлөө оролдоно. Манай орон капиталис гүрэнүүдтэй гуримтай, амгалан харилсаануудтай байхые дэмжэнэ, бидэнэр тэдэнтэй экономикын, худалдаа наймаанай, эрдэм наукын, соёл культурын талаар харилсаануудые хүгжөөнэбди. Гэбэшье, үзэл сурталай талаар добтолхын тула, социалис оронуудта хоро хүргэхын тула хүсэнүүдээр гүрэн хоорондын эдэ зүйтэй харилсаануудай арга замуудые дайсанай хэрэглэхэ ябадалые ушаруулхагүйбди. Энэ талаар бэеэ найдуулагшад урмаа хухарха байха.

Манай гадаадын политика зорилго түгэлдэр, эдэбхитэй, хубилашагүй ба шууд сэхэ юм. Эгээл тиимэ дээрэhээ манай политика арадуудай үргэн дэмжэлгэдэ хүртэдэг, ойлгосотой байдаг. Манай оронной уласхоорондын байдалые саашадань бэхижүүлгэдэ, социализм, коммунизм амжалтатайгаар байгуулхын тула зохид hайн эрхэ байдал хангалгада шэглүүлэгдэhэн гадаадын политическэ ленинскэ шугамые Советскэ Союз сашаадаашье үргэлжэлүүлхэ.

Эб найрамдалай хэр үнэтэй сэнтэй байhые совет арад hайнаар мэдэхэ. Дайнда унагшад тухай дурасхаал, ерээдүйн үетэнэй хуби заяан тухай оролдолго болбол hэргэг байлгаяа минутыншье туршада алдангүй байхыемнай уялгална! Манай социалис туйлалтануудые хамгаалхаар, манай нүхэдүүдэй үмэнэхи интернациональна уялгаяа дүүргэхээр ямаршье сагта бэлэн байхынь тулада бидэнэр манай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй hүр хүсые саг үргэлжэ бэехижүүлжэ байхабди.

Социализм, коммунизм байгуулга хадаа Коммунис партяар толгойлогдоhон олон миллион хүнүүдэй мэдэрэл ехэтэй, эдэбхи үүсхэл ехэтэй үйлэ хэрэг мүн. Энэ байгуулалтада үргэн олониитые хабаадуулхын тулада ниитын, гүрэнэй организацинуудай, совет засагай байгуулагдаhаар табин жэл шахуу сагай туршада бүридэн байгуулагдаhан социалис демократиин бүхы системын туйлай ехэ ажал хүдэлмэри хэрэгтэй юм.

Социалис демократизмые бэелүүлгэдэ ажалшадай депутадуудай Соведүүд онсо hуури эзэлнэ. Манай арад социалис гүрэн боложо нэгэдэхэ эмхи болбол имагтал Соведүүд юм гэжэ олоhон юм. Нэн түрүүшээр өөhэдынгөө депутадуудаар, Соведүүдээр — сельскэ Соведhээ, СССР-эй Верховно Совет хүрэтэр—дамжуулан арад гартаа абаhан гүрэнэй засаг бэелүүлнэ. Тэдээнээр дамжуулан арад ниитэ гүрэнэй шухалын шухала асуудалнуудые, мүн нютагай удха шанартай олон тоото асуудалнуудые шиидхэдэг байна. Эдэ асуудалнуудые шиидхэхэ хэрэгтэ Соведүүдэй звено бүхэндэ өөрын hуури байдаг гээшэ. Зүгөөр Совет бүхэнэй гол анхаралда хүн, тэрэнэй материальна болон оюун ухаанай эрилтэ хэрэглэмжэнүүдые хангаха хэрэг ходоодоо байдаг юм.

Н. В. Подгорный гэр байрын барилгын ябасые тодорхойлhон мэдээнүүд, Ленинградска райондо худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой хүгжэлтэ тухай хэлэнэ. Гэр байрые саг соонь ашаглалгада оруулха ябадал, барилгын хүдэлмэринүүдэй шанарай hайн байхань тон шухала гэжэ тэрэ онсолон тэмдэглэнэ. Энэ хадаа Соведүүдэй, тэдэнэй депутадуудай нэн түрүүнэй уялга мүн. Шэнээр байгуулагдаhан hуурин газарнуудые болбосон түхэлтэй болгохо тухай, худалдаа наймаан, яслинууд, үхибүүдэй садууд болон hургуулинууд, кинотеатрнууд тухай, шэнэ барилгануудай районуудые гэр hуудалай, медицинын талаар хангаха тухай эртээнhээ оролдохо хэрэгтэй. Квартира хубаарилха тогтоогдоhон гуримай наринаар сахигдахань мүн лэ шухала.

Ажалшадые хангалгын харюусалгатай участок — худалдаа наймаа болон ниитын эдеэ хоол эмхидхэлгэ болоно гэжэ Н. В. Подгорный үгэеэ үргэлжэлүүлнэ. Арадай хэрэглэлэй эд бараа, эдеэ хоолой зүйлнүүдые улам ехээр үйлэдбэрилхэ гээшэ гол шухала хэрэг. Гэбэшье, хэрэглэгшэдтэ эдэ эд бараануудай саг соогоо, hайнаар, hайн шанартайгаар хүргэгдэхэнь тон шухала. Ойрын жэлнүүдэй туршада худалдаа наймаае саашадань hайжаруулхын, тэрэнэй культурые дээшэлүүлхын тула ехэ юумэ хэгдэхээр хараалагданхай. Эндэшье, хүн зониие хангаха ябадалтай холбоотой бусад ямаршье хэрэгтэ шэнги, Соведүүд гол үүргэ дүүргэхэ ёhотой.

Засаг түрын нютагай органууд клубуудай, культурын байшангуудай, паркнуудай, стадионуудай, харалгын предприятинуудай, культурын бусад эмхи зургаануудай хүдэлмэриие зүбөөр тааруулан хүтэлбэрилхэ ёhотой. Тиихэдээ бүхы хүн зониие hайнаар хангахын тула ведомствын талые хараха ёhогүй.

Соведүүдэй хүдэлмэриин алишье талыень абахадамнай, — хаанашье эдэ хүдэлмэринүүд ажалшадай эдэбхи үүсхэлдэ, олон тоото hайн дураараа туhалагшадта hайн дуранай ниитын органуудта түшэглэдэг байна. Совет hайн дуратанай аша туhатай үүсхэл эдэбхиие дэмжэжэ, урмашуулжа, тэдэнэй хүдэлмэриие hайнаар ударидан байхань шухала болоно.

Соведүүдэй hунгалта — гүрэнэй шухалын шухала хэрэг, ороной ажабайдалай харюусалгатай үе мүн гээд үгэ хэлэгшэ тэмдэглэнэ. hунгалтануудай үедэ совет хүнүүд манай үргэн ехэ түсэбүүд болон hанамжануудые бэелүүлхэ, hанал хүсэлнүүдыемнай хүсэлдүүлхэ, арадай зориг хүсэлые шууд сэхээр дүүргэхэ түлөөлэгшэдөө шэлэн олоно.

СССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудаар совет обществын элдэб ажалтай бүхы хүн зоной түлөөлэгшэд нэрлэгдээ. Иимэ ехэ түлөөлэлгэтэй депутадуудай состав гансал социалис гүрэн дотор байжа болохо юм. Иимэ түлөөлэлгэ болбол обществын ажабайдалай бүхы шухала асуудалнуудые ажал хэрэг гүнзэгыгөөр мэдэжэ, бүхы хүн зоной аша туhые хараадаа абан, зүбшэн хэлсэжэ, шиидхэхэ арга боломжо олгоно. Тиихэдээ гансахан шиидхэхэ бэшэ, харин шиидхэбэриин хэр зэргэ бэелүүлэгдэжэ байhые саг үргэлжэ мэдэжэ байха арга олгогдоно. Юуб гэхэдэ, совет ороной депутат үйлэдбэритэй холбоо барисаагаа таhалдуулнагүй, гансал парламентариин үүргэ дүүргэдэг болошоногүй. Тэрэ хадаа арад зоной дунда саг үргэлжэ ажаhуудаг, тэрэнэй эрилтэ хэрэглэмжэнүүдые ходоодоо мэдэжэ байдаг. Арадай hанал бодолые, тэрэнэй эрилтэ хэрэглэмжэнүүдые тэрэ Соведтэ асардаг юм.

«...Совет засаг болбол парламентда шэнги капиталай, албатанай захиргаанай зонхилон байха бата бэхи байдал байгуулхын тула бэе бэеэ мэхэлэлсэжэ, гоё hайхан үгэ хүүрээр андалдажа байдаг түлөөлэгшэдые эльгээдэггүй юм...—гэжэ Ленин хэлэдэг hэн.—Совет засаг ажалша олониитэhээ уламжалан гарадаг, тэрэ хадаа парламент бэшэ, харин ажалша түлөөлэгшэдэй суглаа байгуулдаг. Тэрэ суглаан тэрэ дороо бэелүүлэгдэхэ, ажабайдалда нэбтэрэн ородог хуулинуудые гаргадаг юм...»

Энэ ленинскэ жама ёhон ажалшадай депутадуудай бүхы Соведүүдэй ажал ябуулгын эшэ үндэhэн болодог.

Совет демократи социалис хуули ёhые бэхижүүлхэ хэрэгhээ таhаршагүй юм. Совет хуули обществын хэрэгүүдые эрхилхэ шухала зэбсэг, ороной ажахын ажабайдалые гуримтайгаар ябуулха зэбсэг мүн. Тэрэ хадаа арадай, ажалшан бүхэнэй аша туhые хамгаалжа байдаг.

Верховно Соведэй баталан абаhан хуули бүхэн болбол депутадуудай суг хамтын ажалай, эгээн ондо ондоо, заримдаа эрид ондоо, хараа боломжонуудые сасуулан хараhанай, ажалшадай оло мянган бэшэгүүд болон дурадхалнуудые шэнжэлhэнэй, hунгагшадай, ниитын болон гүрэнэй организацинуудай, гүрэнэй засагай республикануудай, нютагуудай органуудай hанал бодолые хараадаа абаhанай үрэ дүн болодог гээшэ.

Верховно Соведэй хуулинуудай, шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтые шалгаха зуураа, депутадууд хүтэлбэрилгын органуудай ажал ябуулгые бүри ехэ ашагтайгаар шалгана. Саг үргэлжын комиссинуудта министерствэнүүд болон ведомствэнүүдэй мэдээсэл шагнагдана, дутуу дундануудые элишэлэгдэнэ, тэдэниие усадхаха хэрэгтэ шэглүүлэгдэhэн hанамжа дурадхалнууд зохёогдоно.

Сессинүүд дээрэ, саг үргэлжын комиссинуудта, өөhэдынгөө hунтуулиин округуудта, хилын саанахи оронуудта аяншалхадаа СССР-эй Верховно Соведэй депутадуудай хэдэг ажал ябуулга тухай Н. В. Подгорный саашань хөөрэнэ. Гүрэнэй ажал ябуулгын алишье талые хараха болоо hаамнай, совет депутат арадай хүсэл зорилгые тодорхойлогшо, бэелүүлэгшэ, hунгагшадайнгаа аша туhыень харадаг түлөөлэгшэнь хаанашье, хэзээдэшье байдаг гээшэ.

Коммунистнуудай болон партийнабэшэ хүнүүдэй нэгэдэлэй кандидадуудай түлөө дуугаа үгэхэдөө, манай ороной ажалшад партиин зохёоhон hунгуулиин программын түлөө дуугаа үгэнэ гэжэ Н. В. Подгорный хэлэбэ. hунгуулиин программа болбол СССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта үгэhэн бүгэдэ арадай ехэ захяа гээшэ. Энэ захяань гэхэдэ, манай ороной экономическа болон оборонно хүсэ шадалые бэхижүүлхын түлөө, ажалшадай ажабайдалай материальна болон культурна хэмжээень бүхы талаhаань дээшэлүүлхын түлөө, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэхэ ябадал мүн болоно. Совет арадай энэ захяае дүүргэхэhээ ондоо хүндэтэй уялга, ехэ харюусалга гэжэ байхагүй.

(ТАСС).

...С-эй ДЕЛЕГАЦИ ...АН-БААТАРТА

...АТАР, июниин 9. ...хай корр. Г. Ходулин, иигэжэ мэдээсэбэ: Мон...-революционно партиин ...хабаадахаяа ерэhэн ...-гай Политбюрогой гэ...тарь А. Н. Шелепин тү...С-эй делегаци мүнөөдэр ...Монголой нийслэл хото...сэбэ. Совет айлшад ...рай түмэр замай тепло... ошожо үзөө. Тэрэнэй ...танилсаhан, пред...хүүдые хараhан байна. ...иин хүдэлмэришэдэй ...ой цехүүдэй нэгэн соо ...

...ЦК-гай гэшүүндэ канди...й Буряадай обкомой нэ...фетарь А. У. Модогоев ...легациин үмэнэhөө ми...тэ хэлээ. Дундада зуу...ээгданги байдалhаа му...алис байгуулалтадаа хү... арадай ямар ехэ ам...аар дабшажа ерэhэниинь ...ной түмэр замай тран...шээ дээрэhээ эли тодоор ...жэ тэмдэглэбэ.

...Союзай, Монголой Ара...кын арадуудай аха дүү ...алта хани барисаанай ...бата, манай марксист... партинуудай нягта ...йhые танай орон до... байха үедөө дахин ...гэжэ А. У. Модогоев мэдүүлээ. Манай хоёр ороной ажалшад дүшөөд гаран жэлэй туршада интернационализмын хараа бодол баримталан, гар гарhаа барилсан ябажа, ажалай байлдаанай талаар бэе бэедээ туhалан, шэнэ ажабайдал зохёон байгуулна. Манай хоёр ороной арадуудай хани барисаан—манай арадуудай хоорондохи тон шэнэ харилсаанай, пролетарска интернационализмын ленинскэ гол ёhонуудые үндэhэ болгодог харилсаанай эрхим жэшээ болоно. Владимир Ильич Ленинэй, монгол арадай алдарта хүбүүн Сүхэ-Баатарай эхи табиhан энэ хани барисаан арюун сэбэр, эбдэршэгүй бата байhан, тиимэ байна, ходоодоо тиимэ байха.

КПСС-эй делегаци депогой хүндэтэ айлшадай дэбтэртэ тэмдэглэл хээд, хүдэлмэришэд болон таряашалай дэлхэй дээрэхи түрүүшын гүрэн эмхидхэн байгуулhан, ударидагша байhан В. И. Ленинэй бюстые, Буряадай АССР-тэ буряад хэлэн дээрэ хэблэгдэhэн монгол авторнуудай номуудые предприятиин хүдэлмэришэдтэ бэлэглэбэ.

Депогой түмэр замшад совет айлшадтаа дурасхаалта бэлэгүүдые барюулаа.

Тиигэhэнэй удаа совет айлшад Советскэ Союзай хүсөөр баригдаhан, Улаан-Баатартахи байрын гэрнүүдэй 12-дохи микрорайондо ошожо үзөө, Улаан-Баатарай уран зурагай искусствын музейе, Советскэ Союзай хүсөөр бүтээгдэжэ байгаа телецентрэй барилгын талмайе хараа.

...ТРИОДУУДАЙ СОХИЛТО

...июниин 9. (ТАСС). Урда ...сүлөөлхэ армиин подраз...майн 25-hаа июниин 4 ...соо Виньлонг, Тхузау...инцинуудтахи дайсанай ...ромдо добтолоо. ВИА ...мэдээсэhэнэй ёhoop, эдэ ...й үедэ дайсанай хэдэн ...ет ба вертолёдууд бута ...280 солдат болон офи...лhан, шархатаhан бай...

...манай патриодууд майн ...харанаар Виньлонг хо...ые ехэ буунуудаар, ми... буудаа. Тэдэнэй мэргэн ...айсанай 26 самолет, ...hамна сохигдоhон, оло...тэнүүд hандаргагдаhан, ...146 солдат ба офицернүүд, тэрэ тоодо 100 американец, үгы хэгдэhэн байна.

Майн 25-да сүлөөлэлгын армиин сэрэгшэд США-гай нэгэдэхи ябаган сэрэгэй дивизидэ хабаатай, Тхузаумот провинцидахи аэродромдо добтолжо, 32 солдадые, 2 вертолет, 1 хүнгэн танк үгы хээ.

Июниин 4-нэй hүни эндэхи патриодууд Тхузаумот провинциин Локнинь нютагай сэрэгэй сектортэхи американска аэродромые ехэ буунуудаар, миномёдуудаар буудаба. Тэндэ ехэ түймэр болоод, хэдэн часай турша соо соробхилжо байба. Американска нэгэдэхи авиационно дивизиин зуу шахуу солдат алуулhан, шархатаhан, олохон самолет, вертолёдууд бута сохигдоhон байха юм.

Индидэхи шэнэ барилганууд

...СС). Советскэ Союзай ...туhаламжаар Койялида ...) баригдажа байhан, ...үлан гаргаха гүрэнэй заводой хоёрдохи ээлжээнэй барилга ашаглалгада оробо. Энэнь 2 миллион тонно нефть жэл соо буйлуулан гаргаха шадалтай.

ТЕЛЕГРАФ ТЕЛЕФОН РАДИО ЗАМБИ ТҮБИИН ЗҮГ ЗҮБХИС БҮХЭНhӨӨ ТЕЛЕГРАФ ТЕЛЕФОН РАДИО

НАТО-гой СОВЕДЭЙ СЕССИ ДҮҮРЭЭ

БРЮССЕЛЬ, июниин 9. ТАСС-ай тусхай корр. Ю. Лопатин иигэжэ дамжуулба:

НАТО-гой коммюнике юрэнхыдөө буу зэбсэг хуряалгын, амгалан байдалай аша туhа тухай балар үгэ хүүрнүүдээр, бүлэглэлэй гэшүүдэй hанаашалганууд тухай юрэнхы hанамжануудаар дүүргэгдэнхэй байдаг. Мүнөөнэй сессиин документ дотор тус бүлэглэлые үлөөхэ шухала тухай мэдүүлгэ түрүүшын hуури эзэлнэ. Тиигэбэшье НАТО-hоо (энэ сэрэгэй нэгэдхэмэл эмхиhээ) Франциин гарахаар шиидэhэнтэй дашарамдан баруун оронуудай бүлэглэл дотор тохёолдоhон зүришэлдөөе заhаруулха hэдэлгэдэ мүнөөнэй сессиин гол түлэб зорюулагдаhаниинь коммюникеhээнь эли болоно.

НАТО-гой зэбсэгтэ хүсэнэй хүтэлбэрилхы органуудые өөрынгөө газар дээрэhээ гаргуулха гэhэн Франциин эрилтэhээ уламжалан, энэ сессидэ хабаадагшад хэдэ хэдэн хэмжээнүүдые хараалаа. Жэшээлэн хэлэбэл, НАТО-гой сэрэгүүдэй дээдэ командованиин ставка Бенилюксын оронуудай нэгэндэ (Бельгидэ) абаашагдахань. НАТО-гой зэбсэгтэ хүсэнүүдэй түб Европын районходи штаб шэнэдхэн хубилгагдаад, ставкань Франциhаа ондоо тээшэ (ФРГ-дэ) абаашагдахаар багсаагдана. Зарим мэдээнүүдhээ харахада, энэ штабые француз генералай орондо Баруун Германиин генерал толгойлхо янзатай.

НАТО-гой сэрэгэй колледж (hургуули) Итали абаашагдахань. США-гай, Англиин, Франциин түлөөлэгшэдhөө бүридэhэн, энэнэй урда тээ Вашингтондо суглаа хэдэг байhан, НАТО-гой саг үргэлжын сэрэгэй бүлэглэл болюулагдаха, тиигээд «уласхоорондын нэгэдхэмэл штабые оруулалсаhан шэнэ органуудаар» hэлгэгдэхэ юм ха.

Франциин ба НАТО-гой талаар тэрэнэй атлантическа 14 ханинарай хоорондын харилсаанда хабаатай асуудалнууд «түрүүшын ээлжээндэ» Хойто-атлантическа бүлэглэлэй саг үргэлжын Соведтэ зүбшэн хэлсэгдэхэ байха гэжэ коммюнике доторнь хэлэгдэнэ. Эдэнэй гол зүйлнүүдынь гэбэл—Баруун Германида байhан француз сэрэгүүдэй дүүргэхэ үүргэ ба зорилгонууд (тэрэ тоодо НАТО-гой хүсэнүүдтэй тэдэнэй хэхэ харилсаа холбоон) тухай асуудал болоно. Гэхэ зуура, НАТО-гой саг үргэлжын совет энэ хэрэгэй политическэ талыел зүбшэн хэлсэхэ юм ха. Сэрэгэй тала тушаа хэлэбэл (энэнь гол зүйл болоно), Франциин зэбсэгтэ хүсэнүүдэй дээдэ командованиин, НАТО-гой нэгэдхэмэл командованиин хоорондо хоёр талын хэлсээ хэhэнэй үндэhөөр шиидхэгдэхэ байна. Коммюникегэй үгэнүүд эндэхи байдалай тон орёо бэрхэтэй болоhые элирхэйлнэ: «Саг үргэлжын соведэй оршом соо үгэеэ ойлголсожо шадагдахаяа болёо hаань, министрнүүдэй зүбшэн хэлсэлгые hэргээхэ»...

Мүнөөнэй сесси дээрэ зүбшэн хэлсэгдэhэн, баруун ба зүүн оронуудай хоорондын харилсаануудта хабаатай асуудалнуудаар ямаршье hанамжа дурадхалнууд хэлэгдээгүй, саг үргэлжын соведэй үзэмжэдэ эльгээгдээ. Декабрь соо зарлагдаха атлантическа соведэй сессидэнь министрнүүд суглархa юм ха.

Мүнөөнэй сессиин бүхы хүдэлмэри ба гаргаhан шиидхэбэринүүдhээ харахада, Хойто-атлантическа бүлэглэлые hуларуулжа байhан орёо зүришэлдөөнүүдэй тохёолдобошье, НАТО-hоо Франциин гараха хүрэтэр хэрэг ушарайнь бэрхэдэбшье, энэ бүлэглэлэй эээрхэг түримхэй хархис огто шэнжэ оройдоо хубилаагүй байhаар. Тэрэнэй удамаршад, түрүүшын ээлжээндэ США, өөрынгөө дайшалхы бэлэдхэлые үлөөхын, СССР-тэ, бүхы социалис оронуудта эсэргүү шэглэлэй энэ сэрэгэй бүлэглэлые мэдэл дороо байлгахын тула юушье гамнанагүй.

Лаосто американска 400 самолёт унагаагдаа

ХАНОЙ, июниин 9. (ТАСС). Майн 25-да Патет-Лаогой армиин сэрэгшэд Лаосой сүлөөлэгдэhэн районуудта американска 4 самолет, тэдэнэй 3-ниинь реактивна, унагаагаа. ВИА агентствын мэдээсэhэнэй ёhoop, Лаосто буудагдан унагаагдаhан американска бүхы самолёдуудай тоо 400 болобо.

Вьетнамай Демократическа Республикын таряашад американска самолёдуудта бомбодуулжа байбашье, таряалан дээрээ шэн зоригтойгоор ажаллана. Нам Нганай хүдөө ажахын кооператив барайгарай гектар бүриhөө 2 тонно хүрэтэр ургаса хуряажа абана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: барайгарай ургаса хуряалга.

ВИА—ТАСС-ай фото.

ДЖЕКСОН ТЭЭШЭ ДАБШАЖА ҮРГЭЛЖЭЛЬӨӨР

НЬЮ-ЙОРК, июниин 9. (ТАСС). Джеймс Мередидэй дабшалга Миссисипи штадай гол хото—Джексон тээшэ негрнүүдэй граждан эрхын түлөө тэмсэлшэдэй дабшаhан олон мянган хүнэй ехэ марш болобо. Эдэнэр расистнуудай Мередидые шархатуулhан Хернандо шадархи нютагаар дабшан гараа. Миссисипи штадай губернатор Поль Джонсон Мередидые буудаhан расис этэгээдые шангаар хэhээхэб гэжэ түрүүшээр найдуулhан аад, мүнөө энэ дабшалгада хабаадаhан хүнүүд тушаа тон зэбүүнээр хандадаг болоод байна. Джексон тээшэ дабшаhан маршые буруушаагаад, «түбшэн байдал сахихын тула» шухала бүхы хэмжээ абахаб гэжэ мэдүүлбэ. Тиимэ «хэмжээнүүдынь» абтажа байна. Дабшалгада хабаадагшадые үдэшэжэ ябалсаhан, «Нью-Йорк пост» газетын корреспондент Питер Хэмилл иигэжэ хөөрэнэ: «Де-Сото округой полициинхид шоссе харгыгаар Мартин Лютер Кингын ба тэрэнэй нүхэдэй дабшахые хорёод, харгын далан худар намнаа.

Зүгөөр доромжолго, занальгаhаань ямаршье үрэ тараагүй. Мүнөөдэр Доллуотер хотын райондо үшөө 500 хүн дабшалгада хабаадагшадтай нэгэдэн ниилээ. «Энэ дабшалга хадаа негрнүүдэй эрхэ хамгаалха ябадал хангаагүй американска обществые, США-гай правительствые, Миссисипиин штадые зэмэлhэн шанга гэмнэлтэ, эрид буруушаал болоно» гэжэ манифест дотор хэлэгдэнэ.

Мередидые больницаhаа намнаба

НЬЮ-ЙОРК, июниин 9. (ТАСС). Джеймс Мередит мүнөөдэр Нью-Йорк ошохоёо Миссисипи штадhаа ниидээ. Шархынгаа эдэгэмсээр урда штадуудтахи негрнүүдэй граждан эрхын түлөө тэмсэлээ hэргээхэб гэжэ Мередит аэропорт дээрэ мэдүүлбэ.

«Нью-Йорк Делли Ньюс» газетын тэмдэглэhэнэй ёhoop, негрнүүдэй эрхын түлөө энэ эрэлхэг тэмсэлшын хүсэд эдэгээгүй байтарнь больницаhаа үнэндөө намнаhан байна гэжэ больницын директор Хокси гэгшые Мередидэй адвокат гэмнэнэ.

Сэрэгэй трибуналай шиидхэбэри

РИО-ДЕ-ЖАНЕЙРЭ, июниин 8. (ТАСС). Сан-Пауло хотын сэрэгэй трибунал Бразилиин Коммунис партиин, профсоюзуудай ба бусад ниитын түрүү хараа бодолтой эмхинүүдэй элитэ мэдээжэ хэдэн ажал ябуулагшадай хэрэгүүдые хаража дүүргэбэ. «Престесэй дэбтэрнүүд» гэгдэжэ сүүд дээрэ дурдагдаhан худал хуурмаг «документнүүдэй» үндэhөөр сүүдлүүлжэ байгшадые «национальна аюулгүй байдалда эсэргүү» тэмтэ ябадал хээ» гэжэ гэмнэнэ. Эндэхи сэрэгэй трибунал Бразилиин Коммунис партиин генеральна секретарь Луис Карлос Престесэй сүлөөе 14 жэлээр хаhаха тэжэ заочноор шиидхээ. Үшөө 60 шахуу хүнэй сүлөөе нэгэ жэлhээ 10 жэл хүрэтэр хаhаха гэжэ заочноор шиидхэбэ.

Арми бүридүүлжэ үргэлжэлhөөр

ТОКИО. ТАСС-ай корреспондент Виктор Зацепин иигэжэ дамжуулба:

«hайн дураараа армида алба хэхые хүсэгшэд үдэр бүри, амаралтын үдэргүйгөөр бүридхэлдэ абтана! Ямаршье сагта, национальна оборонын захиргаанай штабай ямаршье пунктда ерэгты!»—гэжэ шара-улаан фанернэ хабтагай дээрэ томо үзэгүүдээр бэшэгдэhэн уряал тунхагые тээгээд город соогуур табилуулжа ябаhан, Японой армиин сэрэгэй машина хараа hэм.

Японой армида hайн дуратаниие элсүүлхэ ээлжээтэ кампани Японой зэбсэгтэ хүсэнүүдэй командовани хэжэ эхилээ.

Японда зэбсэгтэ хүсэ байгуулхые хоридог конституциин үндэhөөр, орон доторнь уялгата сэрэгэй албанда татадаг гурим үгы юм.

Тигэбэшье hаань, Японой засаг баригшад ниилээд хүсэтэй арми бии болгонхой. «Сэкай» журналай июниин номерто бэшэгдэhэнэй ёhoop, Япон мүнөө сэрэгэй талаараа Азиин оронуудай дундаhаа эгээн хүсэтэй гүрэн болонхой байна. Японой сэрэгүүд хүсэ шадалайнгаа талаар дэлхэй дээрэ долоодохи hуури эзэлнэ.

ТҮРҮҮШЫН ЧЕКИСТ

Монгол журналистын тэмдэглэлhээ

ХОЁР ЖЭЛЭЙ саада тээ Буряадай АССР-эй Хяагта хото ерэхэ арга намда олдоо бэлэй. Сэсэглэн hалбаржа байhаа энэ социалис хотын олохон гэр байрануудынь Монголой хубисхалтай нягта холбоотой юм.

Хяагта хотын баруун хойто зүгтэ Крупскаягай нэрэмжэтэ гудамжа оршодог. Гудамжын хоёр хажуугаар модон гэрнүүд жэрылдэнэ. Эдэ гэрнүүдэй нэгэндэ дала гарамгай наhанай урэн зурааша Василий Васильевич Машуров ажаhуудаг. Үбгэн зураашын ажабайдалайнь арюун hайхан зам минии анхарал татаа. Мүнгэлиг сагаан үhэтэй, энгэр тулама ута сагаан hахалтай, ород үбгэнэй хурса сэнхир нюдэндэнь баярай галнууд гэрэлтэн байгаа hэн. Энэ үбгэн зураашын зураhан гоё hайхан зурагууд гэрэйнь хоёр таhалгада дабяатай. Василий Васильевичай нүхэр Мария Тимофеевна 64 хүрэбэшье, солбон бушуу, сарюун зангаараа байhан юм. Эдэ хүтшэдэй 5 үхибүүдынь зураашын, технигэй, барилгашын мэргэжэлтэй болонхойнууд.

Үбгэн зураашатай бидэнэр хөөрэлдөө бэлэйбди. Василий Васильевич Монголой хубисхалые ударидагша Сүхэ-Баатартай залуудаа ехэ танил байгаа гэжэ хөөрэлдөөнэй үедэ элирээ hэн.

— Василий Васильевич, та манай хубисхалай ударидагшатай хэдыдэ, хаана танилсаа hэмта? — гэжэ бидэнэрэй hонирхон асуухада, ута сагаан hахалаа баруун гараараа эльбэн, иигэжэ харюусаhан юм:

— Би Сүхэ-Баатартай наhаараа хабаа бараа байгааб. Нэгэ үдэр Консолын Дэнжэ гэжэ газарта (мүнөөнэй Улаан-Баатар хотын зүүн захада) Монголой морин сэрэгэй hургуули боложо байба. Хойно хойноhоонь hубарюулан зооhон 12 бургааhа мориной гүйдэл дунда хүнүүд hэлмээр сабшаад лэ гарана. Сүхэ-Баатарай ээлжээн ерэжэ, жэгдэ зоогдоhон бургааhа бултыень сабшаад гарашахыень харахада, ехэл баясахаар байhан юм. Сүхэ-Баатар hаруул ухаатай, юумэ мартадаггүй, гайхалтай хүн hэн. 1922 ондо Улаан-Баатарта уулзахадаа, намайе холоhоо хаража танаад, нүхэрэй ёhоор мэндэшэлхэ зуураа, минии ямараар ажаhуужа, ажаллажа байhаарнь hонирхобо. Манай танил болоhон ушар иимэ түүхэтэй. 1921 оной хабар Хяагта хотодо Монголой арадай революционно партиин нэгэдэхи хуралай (съездын) нюусаар болоходо, би харуулшанай (часовойн) үүргэ дүүргэhэн хүм.

— Та тэрэ үедэ хаана ажаллажа байгаабта? — гэhэн асуудалда үбгэн зурааша иигэжэ харюусаа hэн:

— Троицкосавскдахи морин сэрэгэй нэгэдэхи бригадын батарейн начальнигай туhалагшаар алба хэжэ байхадаа, Монголой арадай-революционно партиин нэгэдэхи хуралай болохо байрые хараха гэhэн хүндэтэй даалгабари гол штабhаа абааб. Тиихэдэ сагаантанай элдэб тагнуулшадай ехэ олоороо хөөрсэгэнэжэ, Сибириин, Алас-Дурна зүгэй сагаантанhаа сүлөөлэгдэжэ байhан үе hэн.

Угаа хүндэтэй даалгабари нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ байhандаа баясаашье hаа, эрхэ байдалай түгшүүрилтэй байhандань, hанаагаа зобоhон байгааб гэжэ Василий Васильевич хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ.

— Монголой арадай революционно партиин нэгэдэхи съезд Хяагта хотын ямар байшанда болоо hэм? — гэжэ саашань hонирхоходомнай үбгэн зурааша иигэжэ харюусаа бэлэй:

— Хүнэй hэжэг түрэхэгүй газарта партиин съезд зарлаха шухала болоhон юм. Мүнөө Сүхэ-Баатарай нэрэмжэтэ музей болгогдоод байhан байшанда съезд үнгэргэхөөр шиидхэгдэhэн байгаа.

Совет-монгол хани барисаан

— Та харуулда хэр удаан жагсаабта?

— Үдэшын боро хараанhаа үүрэй сайтар ябааб.

— Һуурihаа хүдэлэнгүйгөөр, нэгэл газартаа байгаа hэн гүт?

— Хүдэлэнгүй байжа болохогүй байгаа, яахадааб гэхэдэ хүн hэжэглэжэ болохо hэн.

— Ямар зэбсэгтэй байгаабта?

— Нэгэ наган, хоёр гранататай ябааб, тэрээнээ нюусаар үбэртэлжэ ябааб, — гээд үбгэнэй энгэрээ эльбэхэдэнь, тэндэ hуугшад булта хүхилдэшөө hэн.

Үбгэн зураашын нүхэр Мария Тимофеевна хара хүбөөтэй нюдэнэйнгөө шэлые аршаха зуураа:

— Сүхэ-Баатарые бишье мэдэхэб, — гэжэ дуугархадань:

— Одоо бидэ хоёрой хэмнай Сүхэ-Баатарые hайн мэдэгшааб? — гэжэ үбгэн нүгөөдэеэ гасаалба.

Мария Тимофеевна ехээр hанаа алдажа, нюдэнэйнгөө шэлые дахинаа аршаха зуураа, үгэеэ иигэжэ саашань үргэлжэлүүлбэ:

— Минии эсэгэ Монголдохи Юрөөгэй алтанай уурхайда ажаллаха үедөө Улаан-Баатар орохо замдаа Хужир буланда Баатар Сүхэтэй танилсаhан юм. Манай гэртэхин минии бага байхада, Юрөөгэй алтанай уурхайhаа Хяагта хото нүүжэ, багахан гэр худалдажа абаhан байгаа. Нэгэтэ, орой болоhон хойно үүдыемнай хүн тоншоhон юм. Нээхэдэмнай хоёр монгол хүн орожо ерээ. Тэдэ хоёр манай эсэгэтэй урдын танил мэтээр золгон хөөрэлдөө hэн. Уданшьегүй, нэгэниинь гаража ябашоо бэлэй. Үлөөшэнь бухэли hүниндөө эсэгэтэймнай хөөрэлдэхэ зуураа, намда монголоор тоо тоолохые заажа үгэhэн юм.

Үглөөгүүр эртэ ябахадаа: «Зай баяртай, hайн hуугаарайгты» — гэжэ юрөөгөөд ябаба. Үсэгэлдэр ерээшэ хүмнай Гоймон-Баатар гэжэ нэрэшэhэн Сүхэ гээшэ гэжэ эсэгэмни, намда тайлбарилаа hэн.

— Василий Васильевич! Та манай эгээл түрүүшын чекист гээшэт гэжэ танине нэрлэбэл зүйтэй байна, — гээд мантай hуугшадай нэгэнэй дуугархада:

— Тиигэнгүй яахаб. Василий Васильевич Монголой түрүүшын чекист хаям, Мария Тимофеевна мүн лэ чекистын нэрэдэ хүртэхэ зэргэтэй, — гэжэ шэрээ тойрон hуугшад бултадаа зүбшөөгөө бэлэй.

Монголой арадай-революционно партиие эмхидхэлгэдэ хубитаяа оруулhан эб эетэй энэ бүлын гэшүүдые омогорхон хаража hуухадаа, совет-монгол арадуудай хани барисаанай ямар гүн удхатай байhыень ухаандаа хадуужа hуугаа hэм.

Би hаяхан Москва хотоhоо Улаан-Үдын телевиденийн студида практика гарахаяа ерэмсээрээ, хизаар ороноо шэнжэлхэ Хяагтын музейн директор Радион Филиппович Тугутовта хонходожо, Василий Васильевич, Мария Тимофеевна хоёрой хуби заяагаар hонирхобоб.

— Наhажаал уран зурааша Василий Васильевич хүгшэнтэеэ мүнөөшье бэе мэндэ hууhаар. Үбгэн зурааша пенсидэ байбашье, зурагаа зураhаар. — гэжэ Радион Филиппович харюусаа hэн.

Монголой хубисхалай илан мандалгада хубитаяа оруулhан Василий Васильевич Машуровтал адли hонин намтартай хүнүүд Хяагта хотодо үсөөн бэшэ бии гэжэ тэмдэглэлтэй.

Түдэбын ГАЛДАН,
Москвагай университедэй журналистикын факультедэй студент.

ТАНИЛСАГТЫ:

Сүрэнгийн ЛАМЖИВ

Сүрэнгийн Ламжив 1959 онhоо эхилжэ шүлэг, рассказуудые Монголой журналнууд болон газетэнүүдтэ толилуулдаг. «Эгэшиг дуунай орон», «Мянган хунгай нютаг» гэжэ поэмэнүүдые бэшэнхэй. Тэдэнь Буряад ороной ажалшадта зорюулагданхай.
Мүнөө үедэ С. Ламжив Агуухэ Октябриин табин жэлэй ойдо зорюулжа, совет болон монгол арадуудай хани харилсаан тухай шэнэ поэмэеэ бэшэжэ байнхай. Уншагшадайнгаа анхаралда тэрэнэй хоёр шүлэг дурадхахамнай.

ЖАДА ҺУУРҺАН ХОЁР

Жада хэзээшье хүндэ
Жаргал асардаг байгаагүй.
Гуурhан хэзээшье хүндэ
Үхэл асардаг байгаагүй.

Жада ханхинаhан газартаа
Шуhаар мүрлэхэ хараалтай,
Гуурhан хахинаhан газартаа
Эрдэнеэр мүрлэхэ үреэлтэй.

ХҮНЭЙ ГАР

Набшаа гээhэн мүшэр шэнги,
Наринхан шүрэгэр гарни,
Хүрьhэтэ дэлхэйе гоёоhоор
Хүдэржөөлши, гарни.
Алтан булад хоёрые
Амаралтагүй дархалжа,
Дадал болоош шимни,
Шадал ороош шимни.
Һүхэ, зүү, зуруул,
Һурша, анзаhа, машина
Гар, шил дархалаалши,
Гансахан шил урлаалши.
Тооhото энэ дэлхэйдэ
Тоосог-хирпинсэ сохижо,
Дадал болоош шимни,
Шадал ороош шимни.
Түмэн утаhаар зангилжа,
Буман шүрэбөөр шангалжа,
Амидарал-жаргал гэдэг
Асари томо бахана
Гар, шил барялши,
Гансахан шил бодхоолши.
Гар, шинии хүсөөр
Ган түмэр шэрээнэб.
Гар, шинии ашаар
Гал гуламтаа нэмээнэб.

ШЭХЭНЭЙ ШЭМЭГ НЮДЭНЭЙ ХУЖАР

БУРЯАД ҮНЭН

ЭНЭ ХУУДАҺАНДА УНШАГТЫ:

Съездын харуулда жагсагша.

Хани нүхэдэй аялга.

Амаа татуулхаар болоhон хүдхэшүүл.

Иимэшье юумэн болодог.

Ц-Б. БАДМАЕВ

Шог зугаа дуун

ХУЛГАНААН

Хүзүүдээд,
дэгээдэ,
шэлэ мушхаад,
Хүсэтэйл даа
тракторист Арсаламнай.
Аhаад лэ ерээ hаань,
ан алуулхаар
Амиял түргэхэн абаралтай.
Арсалан
чемпион алдар суугаа
Арбаадхан жэлдэ hайрхаал даа.
Үездөөд тракторай шабардамсаар
Үргөөд лэ табихаб
гэдэг юм даа.
Хүсэндөө найдаад,
Арсаламнай
Хүнүүды баhажа hурашанхай,
Хүхюутэй,
зугаатай,
томоорхонхой
Хамараа үргэхөө hанашанхай.
Буляагаал тэрэнэй дурыень
Бишыхан Дугармаа
абяагүй аад,
Һүрхэйтээд,
ёhорхоод
хүбүүхэмнай
Һүүлхэнээ хабшанхай,
гудагар даа.
Һубшыгаад бүри турашоо юм,
Хулганаан болошоол
Арсалан аад,
Хайратай номгохон болошоол даа.
Шадаа даа Дугармаа...
Арсалании,
Шандаган, хулганаан болгожорхёо!
Хүсэтэй
алдартай чемпиони
Хүзүүдээд тэбэреэд шабажархёо.

„Уhан тулам, нойтон мунса“ гэжэ фельетон уншаад...

ҺЭШХЭЛГҮЙШҮҮЛЫЕ „АМААРЛАХА“

«Буряад үнэнэй» майн 14-нэй номерто «Уhан тулам, нойтон мунса» гэжэ гаршагтай фельетон гараа hэн. Тэндэ шүүмжэлэгдэhэн Жамбалов мэтэ архиншан, зайран залхуушуул үсөөншье hаа, үшөөл нютаг нютагта дайралдадаг гэжэ редакцидамнай мэдээсэнэд. Ниитэдэ туhатай ажал хэдэггүй, эрьюутэтэрээ архи залгяад, гэр бүлэеэ айлгаад, зоргооро аашалжа ябадаг хүнүүдтэ хатуу шанга хэмжээ абадаг байял гэhэн эрилтэ табигдана.

Жэшээлхэдэ, Хори тосхонhоо hургуулиин hурагша иигэжэ бэшэнэ:

«Анаагай совхозой Байсын эбэрэй отарада хонишоноор хүдэлжэ байhан Дулмажабай Ринчин хоёрдохи «уhан тулам, нойтон мунса» болоно. Үнгэрhэн жэлэй ноябрьhаа илангаяа ехээр архи уужа, зургаан хүүгэдэйнгээ аба гэhэн нэрэhээ байха хүн дүрсэеэ алдажа. Цыренжабай Бүмэжаб гэжэ hамгаяа, үхибүүдээ сохижо, наншажа, алахам түлэхэм гэжэ замбуурба. Гэр бүлэнэрынь тэсэхээ болёод, архинша эсэгэhээ арсаха гэхэдэнь, тэрэнь гэрээ худалдаад мотоцикл абаhуу, тиигэбэл архи уухаяа болихоб гэжэ мэхээ гаргаба. Тиихэдэнь hамганиинь энэ улаан сурба аад, гэр байрагүй болоод яаха гээшэбибди, би зүбшөөхэгүйб гэбэ ха. Үнөөхи «нойтон мунса» улам гааража, уур сухал бисалгажа, бүри түргэдэжэ архидаад, hамганайнгаа зүбшөөлгүйгөөр гэр байраяа Анаагай совхоздо 1400 түхэригөөр худалдажархиба. Совхозой отарада хүдэлжэ байhан хонишон гээшэб гэжэ ябадал хэжэ, аймагай Соведэй гүйсэдкомой зууршалгаар Чисаанын сельпоhоо 800 гаран түхэригөөр гурбан хүнэй hууритай ехэ мотоцикл худалдажа абаад, бүри «жаргажа» архидашаба.

Ажал гэхэдэ юушье хэхэеэ болёод, шэнэ мотоциклын хурданда нишэ, тиишээ гүнлгэжэ шал мяхан болотороо hогтоод, ноябриин эхеэр гартээ нэгэ гүйлгэжэ ерэхэдээ, «таанад намда хэрэггүй болобот» гэжэ hамгандаа, үхибүүдтээ хэлээд, «Дружба» хюрөө, бага калибрай буу, хубсаhа хунараа абаад, даажа байhан нэрэтэй совхозойнгоо хонидые сагаан саhан дээрэ хаяад ябашаба. Тэрэ үедэнь дүрбэдэхи класста hуража байhан 12 наhатай басаганиинь хүндөөр үбдэнхэй, Хориин больницада байгаа. Үбшэниинь бүри hүшэржэ, басаган Улаан-Үдын больницада дүрбэ hара хахад хэбтэжэ гараха баатай болоо. Энэ үедэ хониндоо эжынгээ гансаараа ажаллажа, багашуулаа хараха сүлөөгүй болоходонь, гурбадахи класста hуража байhан басаган hургууляа орхиhон байна.

Иигэжэ үхибүүдэйнгээ үбдэжэ, hургууляа хаяжа, гэр бүлэнэрэйнгөө зүдэржэ байха хоорондонь, үнөөхи «уhан тулам» Дулмажапов Ринчин Гыма Шагдарова гэжэ нютагайнгаа нэгэ архинша эхэнэрээр hамга хэжэ, хоюулан хушуу нэгэдэжэ, уhан харые бүри ехээр амсаба. Ходо hогтуу ябадаг зон яажа малшан боложо шадаха hэм даа. Үдын Буламда нэгэ хирэ үхэр хараhан нэрэтэй байhан аад, тэдэ хоёр хүдэлмэриhөө намнуулаад, Хори, Хүтэл нуураар, дүтэ шадарай тосхонуудаар архидажа ябаhанаа, эгээ мүнөө үедэ Зүүн Хуурайн модо бэлэдхэлэй участогта үмсын үхэршэн болоhон hурагтай.

Иигэжэ дура зоргооро боложо, гэр бүлэеэ, үхибүүдээ үншэрөөгөөд, ниитэ зондо харша элдэб аяг ааша гаргаад, хэндэшье хорюулагдангүй, засаг түрын зүгhөө хэмжээ амсангүй ябадаг Дулмажапов Ринчин үшөө хэды болотор амаа татуулангүй аашалха болоноб?»

Архинша, зайгуул эсэгын зэмээр үншэрhэн энэ гэр бүлын байдал ехэ дүтэ мэдэхэ эдир басаганай эльгэhэн энэ бэшэг сэдьхэлээ хүдэлгэнгүй уншахаар аал? Дулмажаповай хүдэлжэ байhан фермын ударидагшадай, нютагай Соведэй түлөөлэгшэдэй саг доронь хэмжээ абажа, архинша Ринчинэй аяг аашада сохилто үгэдэг байгаа hаань, тэрэ дан иигэжэ зоргооро орохогүй hэн ха гэжэ hанахаар. Тэрэ гэрэй худалдаан, мотоцикл тухай абаад үзэе. Дулмажаповай архи уудагынь, худалаар хэлэдэгынь мэдэжэ байгаад, Анаагай совхозой хүтэлбэрилэгшэд юуи гэжэ бодоод энэ найдалгүй хүнэй хэлээр гэрыень худалдажа абажа байгаа гээшэб? Мүн тэрэнэй зоргоор аймаг зурганда зууршалжа гэрэйнь мүнгөөр мотоцикл абхуулхадаа, Анаагай совхозой хүтэлбэрилэгшэд Дулмажаповта ямар аша хүргэнэбди гэжэ hанаhан юумэ ааб?

Һүүлдэнь hамга, үхибүүдээ хаяжа, Дулмажаповай совхозhоо [illegible] зайгуултаха болоходонь, [illegible] үхибүүд, бүлэнэрэйнь [illegible] совхозой хүтэлбэрилэгшэд [illegible] дуугаа мэдэржэ, hамгандань [illegible] бусаажа үгөө, могоциклыень [illegible] гаа. Иимэрхүү эридээр саг [illegible] Дулмажаповай ябадал бурууш[illegible] даг, совхозой болон фермын [illegible] рилэгшэдэй зүгhөө шанга эрил[illegible] дэдэг байгаа hаань, энэ буза[illegible] Һандарха туйлдаа магад [illegible] hэн бэзэ гэжэ hанахаар.

Тэрэшэлэн Анаагай сов[illegible] Хориин аймагай мили[illegible] Дулмажаповай хэтэрэн [illegible] дэб аяг ааша гаргажа [illegible] хэмжээ абаагүй. [illegible] «Дружба» хюрөө хулга[illegible] тэрээгээрээ хүнгэн олзо [illegible] дагыень мэдэбшье, Дулмажа[illegible] энээн тушаань хэншье хүн[illegible] дуугараагүй. Буу бариха [illegible] тэй гү, али үгы гү, хэншье [illegible] hонирхоогүй. Үнэмшэлгэтэй[illegible] ондоо хүндэ буугаа үгэхэ[illegible] аад, Дулмажапов hогтуугай [illegible] наар hаймhаржа, өөр шанги [illegible] шандаа үгэhэниинь, тэрэ бу[illegible] хүндэ гэмтэл үйлдэхэhэн байна[illegible] энэ хэрэгээрнь Дулмажапо[illegible] лиин харюусалгада хабаа[illegible] гэжэ hанан гэhээ, тэрэ хүн[illegible] жооншье татаагүй зайгуултаж[illegible] дажа ябаhаар. Түрэhэн зурга[illegible] бүүдэйнгээ, ханилhан нүх[illegible] айл аймаг зонойнгоо урда [illegible] алдаhан Ринчин Дулмажапо[illegible] хэмжээ абахаар болоо.

Хориин аймагай прокура[illegible] бэшэгэй ёhоор хэмжээ абаа[illegible]

Сэнхир уула дайдамнай
Сэгээн уняарта абтанхай
Сэбэр хуhан мододнай
Ногоон тэрлиг хэдэрэнхэй.

А. ЧУПРИКОВАЙ фотоэтюд.

Ш-Н ЦЫДЕНЖАПОВ

ҺҮҮЛГҮЙ „ШОНО“

Шог расс[illegible]

Складай харуулшан Доржо үбгэн ороohо хатаадаг томо сайр пеэшэнэй арада hууба. Нэгэ хэды болоод лэ үндэhэн модон гааhандаа тамхи хээд, hоросогооно.

«Мүнөөшни саг hайн боложо, зонойшни сэдьхэл энээхэн нэгэшье үүлэгүй сэгээн номин тэнгэреэр тамарагша арбан табанай hарадал дүүрэн, тэниглэн сагаан болонхой. Аяар хорин жэлэй туршада хулгайн болохые харабагүйб.... hажаад, дурд гээд абаха юм байна»—гэн нэхы дэгэлээрээ бэеэ орёогоод, орооhон дээгүүр хэбтэшэбэ.

Үбгэжөөлэй үшөө нюдэеэ анижа үрдеэгүй байтар, складай наада талын хана дээгүүр, газараар нэгэ hүүдэр хүдэлжэ эхилбэ. Һүүдэрэй бии болоhон зүг тээшэ сайр пеэшэнэй углуугай саагуур шагаахадаа, нэгэ зурагар хара юумэнэй пеэшэнэй уужам амhар руу орохыень обёоржорхибо. Хажуудань хэбтэгшэ Барда нохойншье тэрэнэй үнэрынь абажа, хойноhоонь hүрэжэ оробо. Пеэшэн соошье ана мана тулалдаан эхилшэбэ даа.

— Аа, тээсгэнэй шоно ха юм. Колхозой хэдэн хонидые хулуугаа юм. Яашье эндэhээ табихагүйб. Аюулга дайсан одоошье минии hабарта орообошн,—гээд Доржи үбгэн пеэшэнэй үүдые хаагаад, тайлдахаар бэшээр газааhаань тэртэджэрхёо hэн.

Ухилалдаан, шахилалдаан, гангинаан, носолдоон нилээн удаан үргэлжэлбэ.

— Хайран нохой. Хэды шэнээн намда туhа хүргөө гээшэб. Теэд, яахабши? Колхозой аюулта дайсаниие заабол бариха ёhотойб. Тиигэхэдэм намда шан үгэхэ. Үшөө арhыень тушаахаб — гэжэ шэбшэхэдээ, аргагүй хүхюутэй, хүлнүүдынь хүнгэн болошобо.—Түргэн зондо дуулгаха юм байна. Намайе ямараар эжалдаа хандаhаб гэжэ бултадаа мэдэг лэ. Харуулшанаар хүлэлхэ үе соогоо нэгэ дахиншье hаа хулгайшаниие бариха ёhотой бэшэ гүб?—гээд, үбгэжөөл хэдэн тээшэнь хонходобо.

Модо, шулуу, буунуудые барihан хүнүүд сугларжа, шоные тэндэhээ гаргаха арга тухай зүбшэлдэбэ.

Шоные амидыгаар бариха hанаатай хуушан губшуур асаржа амhартань дэлгэбэд. Тиигээд пеэшэнэй амhарыень нээжэ. эндэ тэндэнь модо шулуугаар сохижо, наяргажа эхилбэд. Теэд шоно гаража үгэбэгүй. Һүүлдэнь амhар руунь шулуудаад, хирпиисэдээдшье туршахада хэрэг бүтэбэгүй.

— Юун байхаб даа. Доржо ахай зүнтэглөө бэшэ гү? Гэр гэртээ тараа hаа дээрэл ха,—гэжэ хэнэйшьеб хэлэхэдэнь, үбгэжөөл тэрэндэнь анхаралаа табиха сүлөөгүй hэн.

— Бардахамни, Бардахамни, баатарлигаар үхэбэш. Теэд хамаагүй... Шоным арhаниинь бүгутаг, тушаахадам сэнтэй байг, —гэжэ үбгэн сэдьхэнэ.

Ута hэрээнүүдээр гохолходошье, асануудаар хадхахадашье арьяатан оноддобогүй.

— Ятараа нобшороллоо зомбибди. Амhар руунь хоёр дахин буудажархиhуу. Тиигээд хүтага баряад өөрөө орожо шалгуужаб, —гэжэ өндэ байгша нэгэнэй дуугархадань, бултадаа зүбшэлдэбэд.

Гэнтэ пеэшэнэй хүндыhөө: «Бү буудыта, хайрлагты» гэhэн шэшэргэнэhэн нарихан хашхараан дуулдаба.

— Гара, үгы hаашни буудахэмнай,—гэжэ зандархада, пеэшэнэй хүндыhөө онги нябта хаpшаhан хубсаhатай, хөө болошоhон нюуртай хүн гараба.

Уданшьегүй эрай амидыхан Барда нохойншье тэндэhээ мүлхин гаража, Доржо үбгэндөө эр[illegible] гарыень долёосогообо.

Тиихэдэ пеэшэнэй хүн[illegible] хоёр мэшээг хониной hooho[illegible] добо. Ажал хэдэггүй, архи у[illegible] лэ байдаг энэ тунеядец үзэ[illegible] луyhан ноохоо эндэ нюу[illegible] абаашахаяа hүни ерээ ха юм.

Шоно бэшэ хүнэй бари[illegible] дань, шанда хүртэхэеэ бол[illegible] доо уруу духэ унажа дуро[illegible] hан Доржо үбгэн:

— Һүүлгүйшье hаа б[illegible] хулгайшан ха юм. Хүн гэhэ[illegible] рэеэ доройтуулhан мүүхэй [illegible] дал гээшэ бэзэ... Намайе [illegible] зүнтэглөө, нюдэ муутай, [illegible] дүлиитэй болоо гээд лэ [illegible] ханшье хулгайшан баhахы[illegible] гээд, шангаар hанаа алдаж[illegible] руулшан дүүрэн сагаан [illegible] шарайшалан хараба.

АРАДАЙ АМАН ҮГЭҺӨӨ

Урай байhан шүдэн хурса,
Хойно байhан нюдэн хурса.

Уhанhаа холодоhон морин
турадаг,
Олонhоо холодоhон хүн
төөридэг.

Ойродоо мүргэлдэхэ,
Холодоо мөөрэлдэхэ.

Наhани хүн галда мээхэй
Намарай буха сомоодо
мээхэй.

Үдэхэ наhандаа
шарайгаараа.
Үтэлхэ наhандаа
хубсаhаараа.

Юhэн hула (толтогүй)
сусалгүй.
Долоон hээлэй (өөдэгүй)
тогоогүй.

(Зүлхын буряадай хэлсэдэг аман үгэhөө).

ПРАВДА БУРЯТИИ *Мүнөөдэрэй номерто:*

Нэгэдэхи хуудаhанда: «Коммунизм байгуулгада бүхы хүсэеэ зорюулая» гэhэн гаршаг доро Н. В. Подгорнытой hунгагшадай уулзаhан тухай материал толилогдоно. «Мелиоратор» гэhэн түрүү бэшэг. Т. Громовагай «Орожо хайрлыт» гэhэн корреспонденци. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указууд.
Хоёрдохи хуудаhанда: Совет делегациин Улаан-Баатарта байhан тухай мэдээсэл. «Гурбан бюллетень гээшэмнай юун бэ?» гэhэн А. Мотовиловай зүбшэл.
Гурбадахи хуудаhан: «Сэлэнгын hургуулиин» гэжэ нэрэтэй.
Дүрбэдэхи хуудаhанда: «Субботний огонек»: «Хүмүүжүүлэгшын бодолнууд» гэhэн рубрика доро Т. Башковай корреспонденци. «Чернышевский Сибирьтэ» гэhэн Е. Голубевай корреспонденци.

БУРЯАД ҮНЭН

4-дэхи нюур.
1966 оной июниин 11.

Редактор Ц. О. О[illegible]

Манай адрес, телефону[illegible]

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Ула[illegible] улица Ленина, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. р[illegible] тора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—[illegible] отделов: сельскохозяйственный—47-59, 35-14, промышле[illegible] —48-89, 33-61,

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: партийной [illegible] —40-49, идеологический—24-74, 60-21, советского стро[illegible] ства и быта—34-93, рабселькоров и писем—25-41, 38-30,[illegible] формации—34-05 и переводов — 24-74.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при С[illegible] Министров Бурятской АССР.

Н01739.

Зак. № [illegible]